

פול התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות ב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק - ארבע

י"ח סיון תשס"ח

שלח

שנה י"ב גליון תקס"ד

תוכן העניינים

- לקח טוב.....עמוד ב'
- דבש תמרים.....עמוד ג'
- בשפתי צדיקים.....עמוד ד'
- פרפראות לחכמה.....עמוד ה'
- פניני התורה.....עמוד ו'
- חוקים להורותם.....עמוד ז'
- הילולא דצדיקיא.....עמוד ט'
- חורבן בית שני.....עמוד י'
- משולחן מלכים.....עמוד י"ב

היש בה עץ אם אין

פרדס גדול השתרע לפרסאות מרובות, ה' נטוע בעצים ואילנות מרובות מינים ממינים שונים, מיוחד ה' במינה שכל סוגי האילנות ה' נטועין בטוב מעם, עד שכל החוקרים והמומחים הגיעו לפרדס זו לתור ולחקור אחר כל שורש טוב ומטבע של כל אילן ואילן.

פעם הגיע לשם חוקר גדול, ומיד בהכנסו עמד האיש משתאה מהריש לדעת למה עץ הארז גבוה מאוד משאר האילנות, ומאיך אינו מוציא פירות, ולעומת זה עץ התמר מוציא פירות משובחים, אבל אינו גבוה, ולא נח ולא שקט לדעת מה זה ועל מה זה.

עבר שם חכם אחד ואמר לו: השמע לאונך מה שפך מדבר, הרי התירון מונחת בקושייך, ושאלתך חצי תשובה, שמכיון שהארז דואג לעצמו וכל כוחו ונידולו הוא מרכז בגובהו על כן אינו מוציא פירות, לא כן עץ התמר משקיע כל כוחו ואונו להוציא פירות והפירות יונקים ממנו ומוציאים את כוחו לכן מתמעט כח הצמיחה שלו.

הנמשל מבואר בשם הגאון בעל ההפלאה זי"ע שביאר בזה מאמדה"כ (תהלים צד א) צדיק כתמר כארז בלבנון ישגה, ולכאורה למה נמשל הצדיק לשני סוגי עצים אלו דייקא, אלא בזמן שהצדיק משפיע על זולתו, ומשקיע מכוחותיו ומזמנו כדי לגדל תלמידים ולהוציא פירות, צדיק כזה נמשל לתמר הפורה ומוציא פירות.

אכן מפאת העובדה שהצדיק משקיע מכוחו לאחרים, היה צריך להיות שהוא יגרע על ידי כך מעצמו וישאר קטן כמו התמר שנגרע מכה צמיחתו העצמי בגלל הפירות שהוא מגדל, לכן מבטיחו הכתוב "כארז בלבנון ישגה" שה' יעזרהו שגם הוא עצמו יגדל וישגה כמו ארז בלבנון.

פירו"ת הנושרין מדברינו, שהצדיק צריך להשקיע בתלמידיו אע"פ שעייז ירד הוא ממדריגתו, ובוזה ביאר מה שאמרו חז"ל אם הרב דומה למלאך ה' צבאות תורה יבקשו מפיהו, דהנה המלאך הוא בכחי' "עומד" שאינו הולך ממדריגה למדריגה, ואם הרב מתמסר עבור תלמידיו באמת ובתמים והוא דומה למלאך ה' צבאות שמוכן הוא להיות "עומד" על מקומו ולא לעלות במדריגותיו אז תורה יבקשו מפיהו.

והוא הדבר אשר ציוה משה רבינו כששלח את המרגלים שילכו לראות האם נמצא שם צדיק בבהינת "עץ" אשר אפשר להתחזק ולקחת מפירותיו, דהיינו שאינו דואג לעצמו אלא כל כוחותיו וכשרונותיו משקיע בצמיחת הפירות, וכמו שביאר הרה"ק מקארלין זי"ע שמושה רבינו ביקש מהשי"ת (במדבר כו טו) יפקוד ה' אלוקי הרוחות איש על העדה "אשר יצא לפניהם" פי' שיהא מוכן אויסצוגיין פאר זיי - פאר כלל ישראל.

קול יסודי התורה

21721 - 03.6171120

מס'	שיעור השבוע הבעל"ש
871	יום ראשון גיטין דף פז.
872	יום שני גיטין דף פז:
881	יום שלישי גיטין דף פח.
882	יום רביעי גיטין דף פח:
891	יום חמישי גיטין דף פט.
	ער"ש וש"ב - חזרה

7.28	זמן הדלה"י	8:12	ס"ז קר"ש א
7.12	ירושלים	9:08	ס"ז קר"ש ב
9.03	זמן מוצש"ק	9:42	ס"ז תפלה א
9.05	ירושלים	10:20	ס"ז תפלה ב

לכה טוב

**ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים,
ע"ד מוסר וחסידות נאמרים**

במצוות ובמעשים, כי, ר"ל אינ"פ שחטאנו, אפ"ה יוכל לתקן הדבר בתשובה. (אור פני משה)

☆

כי תבואו. ברש"י בישר להם שיכנסו לארץ, כאמצעות לימוד דיני הקרבות יודעו ויהיו ראויים שיכנסו לארץ. (תולדות אדם)

☆

הקהל חוקה אחת לכם. הקהל בכוח האחדות זוכים כולם להתעלות, ככם כגור יהיה לפני ה' הכל שווים לפני המקום. (פנים יפות)

☆

בבואכם אל הארץ וכו' ראשית עריסותיכם וכו'. נ"ל בבואכם אל הארץ היינו שמתחיל לקבל עול מלכות שמים, ראשית עריסותיכם מתחילה כשאדם הולך לישון, חלה מלשון תפילה לה' כשמוסר נפשו פקדון לה', ובוה מרים את השינה, כתרומת גורן מלשון תפילה בן תרימו אותה, ואח"כ מראשית עריסותיכם תיכף שתקומו בבוקר, תתנו לה' תרומה תתפללו לה' בעד כל ישראל שיהיה לכם כל טוב לדורותיכם, בעד כל הדורות. (מאור ושמש)

☆

והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה'. והיה לשון שמחה, ר"ל שמחה תהיה לפניו ית"ש באכלכם מלחם הארץ, ר"ל בשעת אכילה ממש, תרימו תרומה לה', ר"ל תגביהו הניצוצי קדושה למעלה. (אמרי יוסף)

☆

ראשית עריסותיכם חלה תרימו וכו'. פי' הפסוק ראשית עריסותיכם היינו בקומכם ממיטתכם, חלה תרימו שתקדישו ראשית לעשות ענין שמימי, כתרומת גורן שהוא מצוה ראשית, והעצה לזה הוא מראשית עריסותיכם היינו בשכבו והכל בתר רישא גריר. (יגל יעקב)

☆

ולא תתורו אחרי לבבכם. שלא תתורו שאסור לחפש היתר בתורה, אחרי לבבכם לעשות הכל מה שלבבכם חומד. (דברי בינה)

הננו להודיע בזה שבליל שב"ק זו
תקיים ה"באטע" לאנ"ש
בבית מורינו הנה"צ ראש ישיבתנו שליט"א
בשעה 11.45

מידותיו ארבעים יום כידוע מספח"ק דבזה משברים המדות רעות, ואז יהיה ככריה חדשה. (אך פרי תבואה)

☆

אם חפץ בנו ה' והביא אותנו אל הארץ הזאת כי יוכל נוכל לה וכו' וירשנו אותה. פי' הפסוקים אם חפץ בנו היינו דעיקר החפץ והמבוקש בנו יהיה רק ה', היינו לעשות רצונו ית"ש, אז יוכל נוכל לה וכו' וירשנו אותה, שנוכל להתגבר ולכטל כל תענוגי עולם הזה נגד עבודת השי" ב"ה. (תפארת שלמה)

☆

ואתם אל תראו את עם הארץ כי להמינו הם סר צילם מעליהם וה' אתנו אל תיראום. ואתם אל תראו את עם הארץ שאפילו העם הארציות שאינם יכולים להעלות הארציות לקדושה, לא תראו כי להמינו הם שאוכלים בקדושה, משא"כ הם סר צילם מעליהם שאינם מייחדים, משא"כ ישראל וה' אתנו דמייחדים לשמו, ולכן אל תיראו. (לקט אמרי קודש)

☆

ועננך עומד עליהם. ועננך, שאף החושך וההסתרה הוא ממנו ית', כי למרות הכל עומד עליהם, פי' חופפת השגחתו ית' על ישראל. (ליקוטי תורה)

☆

ועתה יגדל נא כח ה'. אין ועתה אלא תשובה, יגדל כח ה' שיוגדל כוחו ית' לפעול גבורות ולהשיב אותנו בתשובה. (זעק קודש)

☆

ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת לאמר. אין ועתה אלא תשובה, דע"י התשובה יגדל כח ה', דנותנים לה' כח להשפיע כל טוב, כאשר דברת שהוא לשון קשות, לאמר יתהפך לרחמים להשפיע אך טוב לישראל אמן. (באר מנחם)

☆

ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו. עקב ר"ת קידש ע'צמך ב'מותר, ולכן זכה כלב להינצל מעצת מרגלים והיתה רוח אחרת עמו. (אילנא דחי)

☆

וישכימו בבוקר ויעלו אל ראש ההר. וישכימו בבוקר היינו בזמן הבהרות ויעלו אל ראש ההר ר"ל מתגברים על היצר הרע הנקרא הר, לאמר הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ה' היינו שמוכנים לתקן נשמתו

שלה לך אנשים ויתורו את ארץ כנען. אם עושה איזה דבר בעולם השפל, הוא ארץ כנען, אזי צריך לשלוח אנשים, היינו חשובים, זה השכל, לתור את ארץ כנען, מה יהיה בסופו ומה יצמח מזה הלא הכל הבל וריק, ואז אינו עושה כי אם לשם שמים. (משנת הרמ"ל)

☆

ויתורו את ארץ כנען. מלשון נותר, שיהיו מדות ארץ כנען למותרות להם, וישלכו אחר גוים הלאה והלאה, לבלתי יתאוו להם כלל וכלל. (בארות המים)

☆

ויתורו את ארץ כנען אשר אני נותן לבני ישראל. ויתורו היינו שיש כח ביד צדיקים להמשיך השפעות לישראל די והותר, ואעפ"כ את ארץ כנען, שיהיו נכנעים תמיד ולא יגבה לבם עי"ו, אשר אני נותן לבני ישראל ר"ל כל זה אתן ואשפיע לישראל. (אור לשמים)

☆

איש אחד איש אחד למטה אבותיו תשלחו כל נשיא בהם. איש אחד דכל העולם תלוי באיש אחד, ובידו להכריע לכף זכות או להיפך ה"ו, למטה אבותיו היינו שיוכריע לכף זכות כמו האבות הקדושים, תשלחו שתמשיכו חסדים ורחמים, כל נשיא שלכל העולמות יהיה התנשאות, בהם ע"י ישראל שיוכריעו לכף זכות. (דגל מחנה אפרים)

☆

ועליתם את ההר. שתעלו ותעבדו להשי"ת, עם היצר הרע הנקרא הר, וזהו ועליתם את ההר. (בית אהרן)

☆

וראיתם את הארץ מה הוא. וראיתם את הארץ שתראו את מדת הענוה שבכם, מה הוא פי' אם מחמת ענוה הוא או להיפך. (נעם מגדים)

☆

ויעלו בנגב ויבוא עד חברון. הענין הוא ויעלו בנגב, שעולין להצדיק בנגיבה ויובש בשביל חסרון עולם הזה, ולבסוף ויבוא עד חברון, הצדיק מביא להתקשרות נשמתו בשרשו ומתקנו. (ילקוט מנחם)

☆

וישובו מתור הארץ מקץ ארבעים יום. וישובו מתור הארץ שיכול להשיב מארציות שלו, מקץ ארבעים יום אם יתגבר על

דבש תמרים

**פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים**

ויקרא משה להושע בן נון יהושע. ובתרגום יונתן איתא כד חמא משה ענותנותו דהושע קרא לו יהושע, ויבואר דהנה ידוע דהמרגלים היה להם איוו נגיעה בדבר שרצו להיות נשיאים ובא"י לא היו יכולים להיות עוד וזה הביא אותם לידי טעות, ואצל יהושע היה להיפך שבמדבר לא היה עדיין מנהיג ישראל ובא"י היה עתיד להיות מנהיג, אבל מגודל ענותנותו היה בורח מן הכבוד ולא חפץ היה להנהיג וא"כ היה לו ג"כ איוו נגיעה שבנ"י ישארו במדבר כדי שלא יהיה מנהיג, אמנם יש חילוק ביניהם דהמרגלים שהנגיעה שלהם היה ענף גאווה שהקב"ה אומר אין אני והוא יכולין לדור במקום אחד א"כ לא יתכן להיות אצלם סיעתא דשמיא להציל אותם מן החטא כי אינו יכול לשרות במחיצתן, משא"כ ביהושע שהנגיעה שלו היה להיפך שברח מן הכבוד ואצלו יתכן סיעתא דשמיא להדריכו בדרך האמת, וז"פ התיי וכד חמא משה ענותנותו דהושע קרא שמו יהושע, שראה גודל הענווה שלו והבין שמצד זה יכול להיות לידי טעות, התפלל עליו קה יושועך מעצת מרגלים, שאצלך יכול הקב"ה להושיע כיון שאתה שלם בתכלת הענווה. (דברי יוא"ל)

☆

ויהם כ"ב וגו'. ופרש"י צווה ואמר וכיו קרע לנו את הים וכיו, וצ"ב

היכן נרמזו דיבורים אלו בכתוב, וי"ל עפ"י"מ שאמר הרה"ק מסטרעליק ז"ל לפרש הכתוב כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה איכה אוכל להורישם, לא תירא מהם זכור תזכור את אשר עשה היא לפרעה, דמקובל מצדיקים כאשר אדם נצרך לאיווה ישועה אזי יזכיר בפיו מעין אותו הנסים שנעשו לצדיקי הדורות ויזכה גם הוא לישועת ה' כהרף עין, וז"ש כי תאמר בלבבך וגו' לא תירא מהם והטעם כי זכור תזכור את אשר עשה היא לפרעה, ובאותו זכירה תגרום גם היום כן להכרית הגוים ההם, ועי"ז נתכוון כלב באומרו עלה נעלה דאף אם עז העם היושב בארץ הלא כבר קרע לנו את הים וכיו וכבר זכינו להרבה נסים אשר עשה ה' עמנו עד כה, וא"כ נוכל להזכיר בפה אותן הנסים ובאותו זכירה יעשה לנו ה' אותן הנסים ועלה נעלה כי יכול נוכל לה. (ברך משה)

☆

שלח פ'. ופרש"י שלח לך לדעתך, ונראה דכתב בדב"י כי המרגלים לא רצו ליכנס לארץ כי ידעו שעדיין לא תהיה ביאה נצחית ויצטרכו לעוד גליות להשלים ארבע מאות שנה שנגזר עליהם במצרים, אכן מצינו עוד טעם למה יצאו קודם הזמן דקושי השיעבוד השלים, ובאלגו כתב דזה תלוי אי אמרינן וי"ו להוסיף או וי"ו לחלק דהנה כתיב ועבדום וענו

אותם וגו' ואי וי"ו דועינו לחלק יצאת א"כ עבדות או עינו קאמר וכיון שהמצריים עשו שניהם בזה נשלם הזמן, אבל אי וי"ו להוסיף א"כ כך היתה הגזירה שיעבדו בהם כפרך ואז צ"ל דשאר גליות משלימין, ובכ"י כתב דדבר זה תלוי אי מהני תשובה לכ"י דבקינ נאמר נע ונד תהיה ואח"כ מצינו וישב בארץ נוד ונתבטלה גזירת נע כי עשה תשובה, אמנם זה דווקא אי וי"ו מוסיף דאז היה הגזירה נע ונד וכיון דהיונן שוויתרו לו גזירת נע ראייה דמועיל תשובה לכ"י, אבל אי וי"ו לחלק א"כ לא היה הגזירה על שניהם וליכא ראייה דמועיל להם תשובה, והנה כתב האר"י בטעם שהרג משה את המצרי כי משה רבינו היה גלגול הבל והמצרי היה גלגול קין והרגו משה כדי לתקנו, ולפי"ז צ"ל דס"ל למשה דלא המני תשובה לכ"י ולכן הרגו לתקנו והא דכתיב נע ונד וי"ו לחלק, וא"כ נגזר על כ"י במצרים או ועבדום או ועינו וכיון ששעבדו בהם כפרך בשניהם לכן קושי השיעבוד השלים הזמן ושוב לא יהיה שאר גליות להשלים וכיאתם לארץ תהיה נצחית, וז"ש הקב"ה למשה שלח לך לדעתך דס"ל וי"ו לחלק וא"כ יוכלו לבא לארץ ביאה נצחית ולא יהיה להם מקום לטעות, וע"כ אם תרצה שלח לדעתך דייקא. (כ"י מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

לעילוי נשמת
האה"ח מרת דינה
בת ציון ע"ה
ב"ר שמואל שרגא פייבל ז"ל
גלב"ע כ"ד סיון

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' עקיבא
פארקאט ז"ל
ב"ר בנימין ז"ל
גלב"ע כ"א סיון

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' יהודה
ראזמאן ז"ל
ב"ר חיים טובי ז"ל
גלב"ע כ"א סיון

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

שלה לך אנשים

הראשונה הושע ומדוע ישתנה מקומה להיות שניה הושע אלא מוכח מכאן שתוספות היו"ד בראשה של המלה אין זה נחשב כשינוי מקום הה"א, אלא היא תוספת עליה, ומכאן שתוספות מקום אינה נחשבת כשינוי מקומו של הראשון.

וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה

פעם באה לפני הרה"ק מפרעמישלאן אשה ששמה לאה בת זיסל, שלא הולידה בנים, ובקשה ממנו שתפקד בזש"ק, פתח הרה"ק את החומש שהי' מונח על השולחן, וימצא כתוב "וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה", אמר בכתוב זה מפורש שתפקד בזש"ק, כי כן כתוב: וטפכם אשר אמרתם - אודות הבנים שבקשתם - לב"ז - ראשי תיבות ל"אה בת זיסל - יהיה.

ויאמר ה' סלחתי כדברך

היהודי הקדוש מפרשיסחא זי"ע אמר פעם: כשהייתי ילד ולמדתי אל"ף ב"ת אצל מלמד אחד למדתי ממנו לימוד גדול כי שנים שיושבים יחד לשתות כוס משקה וכל אחד מבטל א"ע מפני חברו או השי"ת סולח להם עוונותיהם שכן בזמן שלמדתי אצל המקרי דרדקי אל"ף ב"ת שאלתי אותו מה הן שתי נקודות והשיב לי שני יוד"ן והוא שם הקדוש שם ה' ב"ה ואח"כ כשראיתי שתי נקודות

באורך שבא בסוף הפסוק, כזה: חשבת ג"כ שזהו שם ה' ב"ה אזי אמר לי המלמד כלל זה יהיה תמיד בידך אם כתובים שני יודי"ן ישר שניהם עומדים בשוה ולא אחד על גבי חברו זה שם ה' ב"ה אבל שני יודי"ן באורך זה על גבי זה אינו שם ה' מזה למדתי ששני יהודים הבאים כאחד וכל אחד אינו מחזיק את עצמו יותר גבוה מחבירו הם בבחינת שם ה' ב"ה אבל אם אחד רוצה להתרומם ולהתנשא יותר מחבירו זה לא שם ה', והנה "כוס" הוא ראשי תיבות ויאמר ס'לחתי כ'דברך ועדיין חסר שם ה' אחרי ויאמר ושני יהודים הבאים ביחד לשתות הכוס הם ממלאים הפסוק בשם ה' כנ"ל ואז הפסוק הוא כתיקונו ויאמר ה' סלחתי כדברך.

בזמן שהי' היהודי הקדוש מפרשיסחא זצוק"ל אצל רבו החוזה מלובלין, חלה פעם אחת במחלה קשה, והלך בנו של היהודי הקדוש אל החוזה לבקש ממנו שיתפלל בעדו לרפוא"ש, ואמר החוזה מלובלין הנה כתיב שלח לך אנשים ויתורו, שלפעמים כשרואים בשמים אדם מישראל שכבר גמר כל עבודתו בעולם הזה ותיקן כל מה שהי' מוטל עליו לתקן, אז הקב"ה שולח לו אנשים שיסתופפו בצילו ויסעו אליו לתור את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו, ועי"ז יהי לו עבודה חדשה לתקן את בני ישראל, ובוה יוכל להוסיף עוד לחיות בהאי עלמא, וכן הי', שתכף נתרפא היהודי הק' וחזר לבריאותו, והתחילו נוהרים אליו ונעשה רבן של ישראל.

ויקרא משה להושע בן נון יהושע

מעשה באדם שמקומו הקבוע בבית הכנסת היה המקום הסמוך ליד ארון הקודש, יום אחד הזיזו הגבאים את ארון הקודש אמה אחת וביקשו למכור את המקום החדש שניתוסף ליד ארון הקודש בעוד שמקומו של הראשון נשאר עומד כבראשונה, נודעק האיש וטען כי רוצה הוא שמקומו הקבוע

יישאר זה הסמוך ביותר לארון הקודש, כשם שהיה בתחילה, ואם הוחלט להזיז את ארון הקודש ממקומו, הרי שעליו לזוז יחד עמו, באו שני הצדדים לדין תורה לפני הרבי ר' העשיל מקראקא לאחר ששמע את טענות הצדדים, פסק הרבי ר' העשיל שאין מקום לטענתו של התובע, ואף ראייה הביא לכך מן המדרש אמר רשב"י יו"ד שנמל הקב"ה משרי היה טס ופורח לפני כסאו של הקב"ה אמר לפניו רבש"ע בשביל שאני קטנה שבאותיות הוצאת משרה הצדקת, אמר לו הקב"ה לשעבר היית משמה של נקבה ובסופן של אותיות עכשיו אני נותןך בשמו של זכר ובראשון של אותיות שנאמר ויקרא משה להושע בן נון יהושע, לכאורה מנגד היתה יכולה לטעון האות ה"א הרי עד עכשיו היא היתה

**המתחיל במצוה
אומרים לו גמור!**

זייט משלים די בלעטער וואס פגלט איך
**מאכט זיכער-איד ענדיגט
די מסכתא בשלימות**

**איר ואלט זיך קומען
פרייזן בשלימות**

בעת שמחת סיום המסכתא!

פרפראות לחכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרה משוקדים

ולכן בראשון כתיב אשכל חסר, ואח"כ כתיב למקום ההוא קרא נחל אשכול מלא.

והמתה את העם הזה כאיש אחד. ויל"פ עפ"מ דאמרו חז"ל (יומא פ"ו:) עבר עבירה פעם ראשונה ושניה מוחלין לו, שלישית אין מוחלין לו, ופריך בגמ' והתניא שלישית מוחלין לו רביעית אין מוחלין לו, ומתריך לא קשיא הא ביחיד הא בציבור דביבור מוחלין עד ד' פעמים, והנה רשיו"ל כתב (נפסקא קומס) עה"פ וישמע משה ויפול על פניו, שכבר היה בידם סרחון רביעי, חטאו בעגל ויחל משה, במתאוננים ויתפלל משה, במרגלים ושמעו מצרים, אמר מעתה אין בי כח להתפלל עליהם, והטעם י"ל משום דביבור נתלה עד ד' פעמים לפיכך על השלשה פעמים היה יכול להתפלל ועל חטא הד' תשש כוחו, וא"כ כאן בחטא המרגלים דהיה עדיין חטא השלישי וביבור מוחלין עד ד', וזו היתה טענת משה רבינו שאמר "והמתה את העם הזה" אע"פ שהם רבים. כא"ש אח"ד, כאילו היה איש אחד שנפקד חטאו בפעם השלישית, והבן.

☆

ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת. וכבר דקדקו רבים על אמרו שהיה במדבר שהוא לכאורה

מיותר ונראה על פי מה דאיתא בתנא דבי אליהו למה נסמכה פרשת ציצית לפרש מקושש אמר משה רבש"ע בימי החול מלובשים בתפילין ועל ידי זה נזכרים לקיים מצות הש"ת משא"כ בשבת אין לובשין תפילין, לפיכך נתן הקב"ה לישראל מצות ציצית, כדי שגם בשבת יזכרו מצות ה', עי"ש, וצ"ל דאף דשבת מיקרי אות הוא רק בשב ואל תעשה ולא מינכר ולכאורה הרי מצות מילה ג"כ אות היא ודי בה להזכיר מצות ה' וכדאי' במנחות אצל דוד המלך ע"ה אמנם היות ובמדבר לא מלו מפני שלא נשבה להם רוח צפונות וכדאי' במסכת יבמות לפיכך הוצרכו למצות ציצית. וזהו שאמר ויהיה בני ישראל במדבר ולא היו נימולים, ולפיכך וימצאו איש מקושש וגו' ולכן נסמכה פרשת ציצית שעל ידו יהיו נזכרים במצות ה'.

(תכלת מרדכי)

ויקרא משה להושע בן נון יהושע. שמעתי מדברי אדמו"ר הרה"ק מה"ר יעקב יצחק [מלובלין] זצוק"ל שאמר בשם זקינו [הרה"ק ר' קאפיל מליקובא] דידוע מה שאמרו רז"ל שהיו"ד של שרי נתרעמה (כשנתשנה שמה משרי לשרה) עד שיצרפה הקב"ה ליהושע, והנה היו"ד של שרי לא היה ניקוד ומהיכן נתהווה ניקוד ביהושע אזי לקח השי"ת תריין נקודות מג' נקודות הסגול"ל שבכל מקום בתיבת בן ועשה מהם שב"א תחת היו"ד יהושע ונשארו בתיבת בן נקודה אחת חריק ודפח"ח.

☆

והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ והימים ימי ביכורי ענבים. ונ"ל דבחזקוני הקשה אמאי אמר ולקחתם ולא אמר והבאתם, ותי' דלשון והבאתם משמע בע"כ, וגול עכ"ס אסור, ולכן אמר ולקחתם ואין קיחה אלא בכסף עכ"ד, ולכאורה קשה דהא א"י מוחזקת לנו מאבותינו, א"כ אין כאן משום גול ואמאי לא לקחו בחנם, אך י"ל דאע"ג דגוף הקרקע שייך לנו אבל הפירות שלהם ולכן צויה להם ליקח בכסף, אך הא ניחא אם לקחו פירות שאינם צריכים לקרקע, דפירות הנצרכים לקרקע כקרקע דמי והקרקע מוחזקת לנו מאבותינו, וז"ש להם משה והתחזקתם שאע"פ שא"י מוחזקת לנו מ"מ ולקחתם מפרי הארץ ואין קיחה אלא בכסף, והטעם מפני ש"הימים ימי ביכורי ענבים", והוי פירות שאינם צריכים לקרקע דשייך להם, ע"כ ולקחתם בכסף דייקא.

☆

ויבואו עד נחל אשכול ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד וישאוהו במוט בשנים וכו' למקום ההוא קרא נחל אשכול על אודות האשכול אשר כרתו משם בני ישראל. וקשה הלא מתחילה היה נקרא נחל אשכול ואיך אמר שקרא למקום ההוא נחל אשכול על אודות האשכול אשר כרתו וכו', וי"ל שגם מתחילה היה נקרא נחל אשכול ע"ש איש שהיה נקרא אשכול כמו ענר אשכול וממרא, ואשכול שם האיש הוא בלא ו' ואשכול ענבים נכתב ג"כ בלא ו' חסר, וכאשר כרתו שם אשכול ענבים קראו שם המקום נחל אשכול מלא על שתי פעמים אשכול, על שם האיש ועל האשכול ענבים שכרתו משם,

שינוי זמן

די גרויסארטיגע מעמד
לכבודה של תורה

מעמד סיום מסכת גיטין

ועט א"ה פארקומען

דאגעשריטאג פרי' חוקת

ר"ה תמוז תשס"ה לפ"ק

האלט פריי דעם אוונט

- פאלגט נאך ווייטערדיגע מעלדונגען -

פנינים וחידושים בגמרא מס' גיטין הנלמד במסגרת חבורת "יסודי התורה" נ"נ ע"י אחד המגי"ש

פניני התורה

ההבדל בין דורות הראשונים לדורות האחרונים

בסוכה, ולכן הוא יוצא מהסוכה נכנע כעבד שרצה למוזג כוס לרבו ושפך לו קיתון בפניו.
ובזה מפרש בספר אוצרות התורה (פרשת בעלזתך) מה דאיתא בספרי עה"פ (במדבר ט' ז) "ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקריב" וגו'. "אמרו חז"ל מגיד שהיו בני אדם כשרים וחרדים על המצוות", דבזה שבאו האנשים ושענו למשה רבינו "למה נגרע לבלתי הקריב", ולא רצו להפטר מהקרבנות קרבן פסח שפטורים הם מעיקר הדין, רק אדרבה בקשו להתחייב בהקרבנות קרבן פסח, מראה ש"כשרים וחרדים הם על המצוות" שאהבת ה' תקועה בלבם.

מה עדיף מצוה ועושה, או אינו מצוה ועושה

בישטמח משה (פרשת יתרו עה"פ ויתיצבו בתחתית ההר) מפרש כוונת חז"ל באופן אחר, שחס ושלום לא רצו חכמינו ז"ל לזלזל בדורות האחרונים, רק כוונת חז"ל שאלו כוונתם לשם שמים, וללמד זכות על האחרונים.

דהנה בדורות הראשונים אף שלא הוצרכו כלל להכניס הפירות לבית, הכניסו דרך טרקטון, כדי לחייבן במעשר, משום גדול המצוה ועושה ממי שאינו מצוה ועושה, וכמבואר הטעם בתוס' (קידושין ל"א. ד"ה גדול המצוה) משום דהמצוה ועושה היצר הרע מתגרה בו יותר, וע"י שמתגבר על יצרו שכרו כפול ומכופל, דלפנים צערא אגרא.

אמנם דורות האחרונים אף שהוצרכו להכניס הפירות לבית, הכניסו אותן דרך גגות וחצרות כדי לפטורן מן המעשר, ובכל זאת עישרו אותן, אלא שעשו פעולה כדי לפטרן, כי הם סברו דאינו מצוה ועושה עדיף, כי מצד הסברא גדול יותר מי שאינו מצוה ועושה ממי שמיצוה ועושה, רק לכן אמרו חז"ל גדול המצוה ועושה משום דהיצר הרע מתגבר יותר על מי שמיצוה, והיינו דווקא בדורות הראשונים שהיה יצרם חזק מאוד, בבחי' כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו, אבל בדורות האחרונים כמו של היצר קטן יותר, וע"כ יותר טוב מי שאינו מצוה ועושה, עיי"ש.

ורעיון זה הובא גם בקובץ צפונות (סבת תש"ע עמ' כ"ה, הובא במרגליות הש"ס ברכת ל"ה) בשם מרן החתם סופר ז"ל "ואמר אמ"ן נ"י [החתם סופר ז"ע] דודאי נתנו גם דורות אחרונים מעשר, מדלא קאמר כדי לפטור עצמם ממעשר, רק חלקו אי מצוה ועושה עדיף, או אינו מצוה ועושה, ודורות ראשונים סברי מצוה ועושה עדיף, לכן הכניסו דרך טרקטון שמיצוה למעשר על ידי כך, ודורות האחרונים סברו אינו מצוה ועושה עדיף, לכן הכניסו דרך גגות כדי לפטור ואפ"ה נתנו מעשר.

בגמרא (גיטין פ"א.) "ואמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן משום ר' יהודה בר אילעי, בא וראה שלא כדורות הראשונים דורות האחרונים, דורות הראשונים מכניסין פירותיהן דרך טרקטון הפתח הראשי של חצר הבית כדי לחייבן במעשר בראיית פני הבית, דורות האחרונים מכניסין פירותיהן דרך גגות ודרך קרפפות ולא דרך השער של הבית שלא יראו את פני הבית כדי לפטורן מן המעשר, דא"ר ינאי אין הטבל מתחייב במעשר מן התורה, אבל מדרבנן אסור לאכול אכילת קבע אפילו קודם גמר מלאכה עד שיראה פני הבית שיכנס דרך פתח הבית שנאמר בערתי הקדש מן הבית דמשמע שהכניסה לבית היא תנאי בקביעת הטבל לחיוב מעשר בצירוף גמר מלאכה ור' יוחנן אמר אפילו חצר קובעת את התבואה לחיוב מעשר שנאמר בפרשת ביעור מעשרות ואכלו בשערך ושבעו ומשמע משעה שנגלה הטבל לשער החצר הוא מתחייב במעשר.

העובד ה' מאהבה, אינו מחפש עצות כיצד להסתדר עם ההלכה

העולה מן האימורין החילוק בין הדורות בענין דרגת "אהבת ה'", דהנה דורות הראשונים, לא היו מחפשים עצות ותחבולות כדי להסתדר עם ההלכה, שכן אוהבי ה' אינם מבקשים להפטר מחיובים, אדרבה מבקשים כיצד להתחייב במצוות, וזה מראה על מדרגה גדולה באהבת ה'. אמנם דורות האחרונים, ג"כ הקפידו שלא להכשל ח"ו בעון אכילת טבלים, ועשו כל טעדיקי שבעולם שיהא מותר באכילה כדת וכדין, אבל זה מראה על דרגה פתוחה באהבת ה', דהעובד את ה' מאהבה אינו מחפש להפטר מן ההלכה.

ורעיון זה מצאנו גם בגמרא (סוכה) שלעתיד לבוא יבואו האומות העולם אל הקב"ה, ויאמרו לו תנה לנו מראש ונעשנה, אמר להם הקב"ה מצוה קלה יש לי וסוכה שמה לכו ועשו אותה וכו', מיד כל אחד ואחד נוטל עצים והולך ועושה סוכה בראש גגו, והקב"ה מקדיר עליהם חמה כבתקופת תמוז, וכל אחד ואחד מבעט בסוכתו ויוצא, ומקשה הגמרא והרי כדון עשו שייצאו מהסוכה, כיון שהקדיר עליהם חמה מצטערים הם, ופטורים מן הסוכה, ומתרצת הגמרא נהי דפטורי בעוטי מי מבעטי.

יהודי וגוי יוצאים מן הסוכה, לשניהם אותה סיבה "מצטער פטור מן הסוכה", אך האופן שיוצאים מן הסוכה מלמד עד כמה רחוקים הם זה מזה בדרגתם באהבת ה', הגוי רואה בפטור ההלכתי, גורם המעניק לו הזדמנות "להפטר" מעול המצוה, אי לכך יציאתו מן הסוכה הוא באופן גסה מבעט ויוצא, משא"כ היהודי מצטער שאינו יכול לישב

הלכות ודינים מפסקי הראשונים והאחרונים
עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

הוקים להורותם

הל' ברכות (ה)

נערך ונסדר ע"י הרב וחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

אכל או שתה בלא ברכה

אכל או שתה ולאחר גמר האכילה או השתיה נזכר שלא בירך עליהם ברכה ראשונה - אינו יכול לברך עוד ברכה ראשונה (שו"ע סי' קס"ז סי"ח, והטעם דברכת הנהנין הוא כשאר ברכת המצוות שאין מברכים עליהם אלא עובר לעשייתן דהיינו לפני עשיית המצוה, ולאפוקי משיטת הראב"ד הסובר דאפילו לאחר גמר האכילה ג"כ צריך לברך דאפשר לברך אלמפרע).

אבל ברכה אחרונה צריך לברך אם אכל או שתה כשיעור (מבואר בפרסקים בסי' קע"ב, הובא במשני"ב שם סי' ק"ג ה').

ומיהו אם אפשר לו טוב שיאכל או ישתה עוד מעט ויברך עליהם ברכה ראשונה ויפטור בברכה זו גם מה שאכל או שתה למפרע (מ"א), כדי לצאת גם דעת הראב"ד, ואפילו אם הוא שבע טוב שיקח עוד מעט מאכל כדי שיוכל לברך עליו ולאפוקי אם הוא שבע מאד עד שקץ במזונו (שעה"צ שם סי' קמ"ז). ובסי' ברכת הבית (שי"א ל"ד) הביא בשם השערי תשובה (סי' ר"ו סק"ד) דאם יש לפניו עוד מאותו המין דיברך תיכף תוך כדי דיבור ויאכל ויפטור גם מה שאכל למפרע די"א דהברכה שמברך תוך כדי דיבור פוטר למפרע, ולכאוי יש לעיין בזה דהא

השערי תשובה מציון לדעת הרמ"א בסי' קע"ב דשם מובא דעת הרא"ש לגבי אם הכניס משקים לפני בלא ברכה דמברך אף לאחר השתיה, ולכאוי סברת הרא"ש הוא משום דנזכר כשהמשקים עדיין בפיו ע"י לקמן שהבאנו דבריו, והכא איירי שזכר לאחר שכבר גמר אכילתו).

הכניס אוכלים לפני בלא ברכה

שכח והכניס מאכל לתוך פיו וזכר שלא בירך עליהם והמאכל עדיין בפיו - אם המאכל הוא ממין שיכול לפולטו וליתנו לתוך ידו מבלי שיימאס [כגון מאכלים קשים] - הריהו מחויב להוציאו מפיו ולברך עליו (סי' קע"ב סי"ב, ולא יברך כשהמאכל עדיין בתוך פיו, כיון דצריך לברך בפה ריק כדכתיב ימלא פי תהלתך, שבשעה שמהלל להשיית צריך להלל ולשבח בפה מלא).

ואם יש בפיו מאכל שיימאס אם יפלוט אותו [כגון מאכלים רכים, מזונות, פירות] - יסלקו לצד אחד בפיו, ויברך

כשהמאכל בתוך פיו (שם, דהכא כיון שאם יפלוט ימאס יש לחוש לאיבוד אוכלים והתירו לברך אף שהמאכל בתוך פיו ואין ברכתו בפה מלא).

הכניס משקים לפני בלא ברכה

הכניס משקים לתוך פיו ולפניו שבלעם נזכר שלא בירך עליהם, [ובמשקים לא שייך לסלקם לצד אחד ולברך, שהרי אי אפשר לדבר בעוד שיש משקין בתוך פיו].

אם יש לו עוד משקים אחרים - הריהו מחויב לפלוט את המשקין מפיו ולברך על משקים אחרים, והמיקל בזה ובולעם אף כשיש לו עוד משקים אין למחות בידו (ביאור הלכה שם כיון דרוב הראשונים לא הזכירו זה וזהו רק שיטת הראב"ד).

ואם אין לו עוד משקים והוא זקוק למשקים שבתוך פיו - יוכל לבולעם ואינו מברך עליהם ברכה ראשונה, רק ברכה אחרונה אם שתה מהם כשיעור רביעיית.

ומכל מקום כשהמשקים עדיין בפיו יהרהר בברכה ראשונה דבמקום הדחק אפשר לסמוך דהרהור כדיבור דמי (המחבר שם סי' א) פסק דאם הכניס משקין לפניו בולען ואינו מברך עליהם אח"כ כדעת רש"י ר"ח רמב"ם ועוד, וכמה טעמים בזה רש"י כתב דיכול

לבולען וא"צ לפולטן משום דאז מפסיד המשקים, ובר"ח כתב דהמשקין אינם מחויבים בברכה משום דאינם ראויים לשתות לכל אדם. והראב"ד חילק דאם יש לו עוד משקין כשהם בפיו דאז צריך לפולטם, ואם אין לו עוד משקים בולעם ומברך עליהם, ובמ"א הביא דיש לנהוג כהראב"ד דצריך לפולטם כשיש לו עוד משקין. וברמ"א פסק כדעת הרא"ש דבולעם ומברך עליהם, וסברתו דכיון שזכר כשהמשקים עדיין בתוך פיו והיה עליו אז חיוב ברכה, הרי זה דומה קצת לעובר לעשייתו, אלא שלא היה יכול לברך לכן מברך אח"כ, אולם במשני"ב הביא דרוב הפרסקים דעתם כדעה ראשונה דאינו מברך לאחר הבליעה, וכ"כ בדה"ח.

ולכן למעשה כשיש לו עוד משקין אזי צריך לפולטם כדעת הראב"ד וכ"כ המ"א דיש לנהוג, וכשאין לו עוד משקין, יכול לבולעם ואינו מברך כהכרעת המשני"ב כדעת המחבר.

ומה שכתבנו שיהרהר הברכה כן כתב בכף החיים שם, ובקצות השולחן סי' נ"ה סי"ט, ובפמ"ג נסתפק בזה).

ברכות בכפליים

בעבור עלינו ועל בנינו בהוד והדר מסיבת החומש סעודה, לא נוכל להתעלם מלהביע רגשי תודה, קדם ידידינו המלמד ומחנך מומחה לעדרי צאן, משקיע מיטב כשרונותיו להעלאת התלמידים בתפארת ובגאון, עסקן נמרץ לכל דבר שבקדושה, ברוח מסורה ונהורא נפישא,

הר"ר יואל כהן הי"ד

על אשר השליך עצמו מנגד לילות כימים, בהתמסרות נאמנה וכוחות עצומים, לארגן ולסדר את כל המסיבה בשגב ובנעימים

והנה כי כן יבורך, בשיר ושבח, ידידינו היקר והחשוב, על כל יודעיו ומכיריו אהוב, כבירי מעש בכל דבר שבקדושה, במיטב כשרון ובמידה גדושה,

מוה"ר משה יעקב מאשקאוויטש הי"ד

ברכות שמים מעל, תלווה אותם על צעד ושעל, וזכות תינוקות של בית רבן, יגן בעדם בכל עת ועידן, וירוו רב תענוג ונחת, אושר ועושר בבת אחת, ועוד רבות בשנים, יהנו מכשרונותיהם בשיר ורגנים,

חיותמים לפען שפעם בשיר ושבחה, אסירי התודה והברכה

הודי התלמידים

בית המדרש דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א
זכרון מאיר – בני ברק

מודעה רבא לאורייתא

הננו מודיעים בזה לכל אנשי שלומינו הע"י
כי אי"ה ביום שבת קודש אחה"צ ילמד

הרה"ג ר' חיים יוסף בידערמאן שליט"א

שיעור בפרקי אבות עתובל בדרוש פוסק ואגדה

בשעה 6.45 בדיוק בבית מדרשינו

בגרכת שבתא טבא

הגבאים

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא דצדיקא

הגה"ק רבי ישכר דוב בן הגה"ק רבי חיים זי"ע מראדושיץ

יומא דהילולא י"ח סיון (תר"ג)

לקח חתיכת צוקער וטבל אותו בהדמעות, ונתן לתוך פיו של החולה ותיכף הוטב לו ממחלתו המסוכנת, ונתרפא כאחד האדם.

תורה מתוך הדחק

ימי נעוריו עברו עליו בעוני ובמחסור, אחר חתונתו עבר לגור בעיר חנטשין, ועסק בהוראה, אולם הוא לא הצליח בפרנסה זו, והלך קצת כרוכל למכור דברים קטנים בהכפרים, אבל גם זה לא הצליח ואשתו הרבנית קיבלה על עצמה את עול הפרנסה והיתה מתפרנסת ממה שהיא היתה כובסת בבתי העשירים, כדי שיוכל בעלה הק' לעסוק בתורה ועבודה באין מפריע.

לימים כשכבר הי' מפורסם בעולם לפועל ישועות ונהרו אליו אנשים רבים להנות ממנו עצה ותושיה ולקבל ברכותיו, סיפרה הרבנית לפני קהל חסידים, שפעם אחת בימי חורפם שהעניות הי' מנת חלקם, ובעלי לא שלח בידו במסחר כי הי' בטלן עד שקראו אותו בעריל בטלן, ולא הי' בידינו אפי' שוה פרוטה, והי' ימים שהיינו מתענים כמה ימים רצופים, פע"א אמר לי בעלי הקדוש, עד כמה תסבול אצלי כל כך דחקות, שמע בתי איעצך ותמלטי נפשך מחרפת רעב, הלא את רואה שאני בטלן ולא מצליח בשום מלאכה, אני אתן לך גט פטורין ותוכל להנשא לאחר אשר יכלכלך ויטיב לך, ולא תגוע ברעב בגללי, ואני כאשר אבדתי אבדתי, ועניתי לו למה ידבר כך הלא ידעת שנפשי קשורה בנפשך, ובאשר תלך אלך ועוד נשמתי בי לא אעזבך רק המות יפריד בינינו, והי' הטוב יראה בעניינינו וירחם עלינו בקרוב וירחיב את גבולנו.

והרבנית המשיכה לספר מהיכן שאבה את הבטחון החזקה הזאת, ממעשה שקרה לי בימי נערוטי בבית הורי שהי' דרים בכפר, ואצלם הי' מצות הכנסת אורחים יקר מאד, ותמיד עמדו על פתח ביתם שעמדה בפרשת דרכים לראות אם יש עוברים ושבים והכניסו אותם לביתם ונתנו להם לאכול ולשתות, ותמיד היתה ביתם מלאים עם אורחים ואביה ואמה עמדו ושרתו אותם במאור פניהם, פע"א הי' יומא דשוקא ואבי ואמי הלכו שם לרגלי מסחרם, והי' צריכים לשהות שם כל היום, אז בקשו ממנו אבי ואמי שאני הי' תחתם אם הי' איזה עובר ושב ליתן לו אוכל וכדו', ונסעו להעיר, והנה באו שני אורחים, וכשדרכו על מפתן ביתינו וראו שאין איש בבית רק אני לבדי יצאו בחיפזון כי לא רצו להיות לבד עמי בבית, וראיתי על פניהם כי אנשים חסידים הם, והיתה לי צער מזה כי ידעת שהם רעבים ויעפים מן הדרך, ובשבילי לא באו הביתה,

צור קודש מהצבתו

הרה"ק ר' ישכר דוב מראדושיץ זי"ע נולד בשנת תקק"ה לאביו ר' יצחק שהי' איש תם וישר ירא השם, אשר שימש בתור משרת, את המגיד הק' ממעזריטש זי"ע, ולאמו אשר היתה אחותו של רבי זונדל מראדישיץ זצ"ל מתלמידי הרבי אלימלך מליזענסק זי"ע, יסופר שאצל המגיד הי' משרתת בתולה הבאה בשנים שהיתה מכוערת וחולנית רח"ל, ולאבותי הי' קשה לעשות עמה שידוכין, פע"א קרא המגיד את משרתו הב' יצחק והציע לו את השידוך, בתחילה לא רצה לשמוע מהשידוך, באמרו לרבו שהכל מה שרבו מצוהו הוא מוכן לעשות, רק דבר זה אינו יכול לעשות, כי איך יוכל לסבול את גודל הבושה, והמגיד הפציר בו מאד, והבטיח לו שאם ישאנה הי' לו ממנה בן שיהי' שמו כשמו, ואיר לכל העולם כולו כמוהו, ואז הסכים לעשות ציוו רבו, ותיכף כתבו תנאים ונשא אותה, ואכן נולד להם בן שנתפרסם ל"גדול בעלי המופת בדורו" וזכה לתוארים גדולים כגון "הבעש"ט השני", "הסבא קדישא מראדושיץ".

במעלליו יתנכר נער

כבר מימי ילדותו התנהג בקדושה ובטהרה יתירה ממש כאחד הקדושים, וכד הוה שבע שנין כבר הי' דרכו לילך כל יום במקוה ולטבול את עצמו לקבל עליו קדושה יתירה, אף בימות החורף שעל פי רוב הי' המים קרים ונקפאים, שידוע לא חממו אז המקוואות בפרט בעיירה קטנה, ועם כל זה לא הפריע לו את דרכו בקודש ותבר גזיזא דברדא וטבל, ועשה את זה בסתר לבל יודע לאיש אחד מעשהו בקודש.

עד שביום מן הימים נודע הדבר ע"י מעשה שהי': להרה"ק מראדישיץ הי' חבר אשר למד עמו בחדר, והי' מאד דבוק בו, והוא גם ידע את מעשהו בקודש, והתקנא בו ועשה כמעשהו וג"כ הלך למקוה עמו, עד שפעם אחת בהלכם למקוה קרה מאד בימות החורף, התקרר החבר עד מאד ונפל למשכב, עד שהגיע לידי סכנה רח"ל, והנער הודה סיבת התקררותו, ואמו של הנער כששמעה דברי הנער, הלכה להעלים הקדוש ושפכה עליו חמתה, על מה ולמה עשה כך אם הוא משוגע מה הוא רוצה מבנה, והעלים נסה להצטדק שלא אמר לו אף פעם ללכת עמו למקוה, וכשמעו את מצב חליו של חברו כי רע מאד, נכמרו רחמיו עליו, ורץ תיכף אל העל' שעל הבית, והתבודד בינו לבין קונו ואמר תהלים מהחל עד גמירה בדמעות שלישי, והרבה כל כך בדמעות עד שנתמלא צלוחית קטן מדמעות, אח"כ

תערובת של סמים, עשיתי זאת רק מהתפוח בדבש שאכלתי בליל ראש השנה העבר, וממה שנשאר שחקתי ועשיתי המשיחה הזאת.

פע"א אירע שבמשך איזה שבועות נתאספו יחדיו בערך ד' מאות חולים מסוכנים, ולא הי' לו פנאי להפנות אליהם ולתת לכל אחד תרופה, כי הי' קשה עליו לבטל שיעוריו הקדושים שהי' לו, קרא למשמשו ויצוהו להכריז בכל העיר שלמחר בשעה שלישית אחר הצהריים עד שעה רביעית יבואו כל החולים ליד הבאר הנמצא ליד ביתו, ושם יתן להם תרופתם, וכן הי' למחר התאספו כל החולים להבאר ההוא, והחולים שלא יכלו לבא בעצמן הביאו אותם בעגלות, וצוה לקחת שני אנשים גבורים שישאבו מים מהבאר כל אותו שעה ויחלקו לכל החולים שישתו מן המים וגם ירחצו אותם מן המים, וכן עשו וכולם נתרפאו ממעיני הישועה, ובתוך החולים נמצאו אנשים שפקפקו בזה מאמינים ואינם מאמינים שלמחלות קשות כאלה יועילו המים ההם לרפואתם, ולא באו אל הבאר, רק באו אח"כ להס"ק שירפאם, השיב להם אני התפללתי אל ה' שימתיק לי המים שעה אחת שאוכל לרפאות בהן החולים שבאו אלי והמתניני עלי זה כמה שבועות למען שלא אצטרך לבטל זמני משיעורי תורה שלי, והשי"ת ריחם עלי ומילא את בקשתי, ועתה אם לא האמנתם בי לקחת מים חיים מהבאר ההוא כשאר החולים, אין לי שום עצה כעת עבורכם.

רצתי אחריהם וצעקתי אחריהם אנא כבר מוכן לפניכם אכילה ושתייה סעדו לכם ואחר תעבורו, ואני אמתין בחוץ ולא תעברו על איסור יחוד, וכשמעם דברי נכנסו לבית ואכלו ושתו, כשיצאו מן הבית ברכוני שאזכה להנשא לאיש צדיק וקדוש שיאיר לכל העולם בתורתו וחכמתו, בלילה כשחזרו הורי ספרתי להם כל המאורע, שאלני אבי על צורת האנשים האורחים, וכשציירתי לפניו את צורתם, קפץ אבי מתוך שמחה ואמר הלא ידעת בתי שאלו היו האחים הקדושים רבי אלימלך והרבי ר' זושא ז"ע, ומאד שמחו על שזכו להיות אושפזונכי של הני תרי צדיקאי, וביותר שמחו על הברכה שברכוננו, והנה כאשר אני רואה שברכתם נתקיימו בי שנשאתי לאיש צדיק וקדוש, היתכן מפני חיי שעה שדחוקה לנו כעת להתגרש ממך הרף ממני ואל תדבר עוד כדברים האלה, כי תשועת ה' כהרף עין, וכשמעו דברים אלו שוב לא חזר לדבר עמי כדברים האלה רק אדרבה חיזק אותי בדבריו הק' עד שריחם ה' עלינו ונתפרסם בעולם.

צדיק מה פעל

אחר שסבל מדחקות עבר מחנטשין לחמיאלניק, אך גם שם לא חל שינוי לטובה בדחקותו, ועבר לעירה הקטנה ראדישיץ אשר כיהן שם ברבנות, ושמה נתפרסם שמו בתפוצות לפועל ישועות גדול, אשר ראו אצלו מופתים אשר לא ראו אצל שאר צדיקי דורו, ואלפי ישראל נהרו אליו בבקשותיהם ובצרותיהם.

גם צדיקי דורו שלחו לפניו בקשתם להפקד בישועה ורחמים, ופע"א כשחלה הרה"ק ר' איציק'ל מווארקא ז"ע שלח אליו ר' איציק'ל שליח מיוחד עם פתקא ופ"נ עבורו, שלח לו הס"ק ע"י השליח חתיכת צוקער לסגולה, כאשר בא השליח בחזרה אל ר' איציק'ל לקח ממנו החתיכת צוקער בידו ואמר: הננו מוכן ומזומן לקיים מצוות לשמוע דברי חכמים, ואכל החתיכת צוקער, ותיכף הרגיש שינוי לטובה, עד שהבריא לגמרי, ומאז על כל צרה שלא תבא שלח תיכף אל הס"ק פתקא עם פ"נ שיתפלל על זה.

גם הי' לו כמין "אפטייק" תיבות מיוחדות שבהם הי' מונחות כמה מיני סמים שעשה בעצמו משיירי יין מקידוש והבדלה, שיויר מאכלי שב"ק, שיויר אפיקומן, ומד' מינים, ומהושענות, מנטף הבדלה, ושעוה מנרות יוהכ"פ, גם מיני משיחות שעשה מנותר קנקנים משיורי שמן מנר חנוכה ונר שבת, ועוד כדומה משיורי מצוה, שמה נתן להחולה למשוח על מכה או לאכול הרפואה וריפא בזה חולים שהרופאים כבר ייאשו עצמם מהם.

פ"א בא אליו איש אחד עם מכה על ראשו אשר סבל ממנו יסורים גדולים והרופאים לא מצאו תרופה למכתו, הוציא הס"ק איזה סם משיחה מאחד התיבות, ומשח הסם על מטלית לבנה ונקיה, ושם את המטלית על מקום המכה, וצוה להאיש שתהי' שם מעת לעת ואחרי כן יבוא אליו, למחרתו בא אליו האיש, הסיר הס"ק את המטלית, ולא נשאר שום רושם מהמכה, והי' שם הרה"ק ר' נתן דוד משידלאוויצי ז"ע, כשראה את כח הרפואה העצום של הסם בקש מהס"ק שיתן גם לו קצת מן הסם, אולי יצטרך לכך לעת מצוא, ענה לו הס"ק המשיחה זו אין שום

כ"י לך טוב להודות

בעבור מסיבת החומש סעודה, ברוב פאר והדר, שפתינו לא נכלא, מלהביע תודה ותהילה, קדם בנינו האברך היקר והנעלה, מופלג בכל מידה ומעלה, רב פעלים לתורה ולתעודה יומם ולילה, מהנך נפלא לעדרי צאן, שמו מהללים בשיד ודון,

הר"ד יואל כ"ף הי"ו

לו יאתה התודה והברכה, על כל העבודה והמלאכה, אשר השקיע לילות כימים ממש ברוח מסורה, לארגן במיטב כשרון את כל המסיבה הנהדרת, וחפץ הי' בידו הצליח בהודו בהדר ובתפארה,

ואי"ן מיליא, יהון לרקיעיא, שיזכה להוסיף חיל בכל פעולותיו במיטב תבונתו ובסייעתא דשמיא, ופעולותיו הטובות יגן בעדו להתברך בשפע ברכה והצלחה, בריבוי והמטובה, ויוסיף עליו ה' אלקי פעמים ככה, וכל טוב סלה.

החותמים לפען שמו בברכת הודא"ה, פעופקא דליבאה

הוריק העוקירים פעולותיך

ואחיק צבי כ"י

פחתני החופש סעודה

קורות וסדר תקופת ימי בית שני
מיוסד עפ"י מדרשי חז"ל וספרי אגדה

תקופת בית שני

לד

קיצור מגליון הקודם:

אלכסנדר ינאי המלך היה מזרע חשמונאים, וקירב הצדוקים והתנהג כדרכיהם הקלוקל, ינאי המלך בטח ברוב גבורתו ויצא ללחום עם תלמי, ולא הזכיר כלל את שם ה' בעת יציאתו למלחמה ולא התפלל על צחוננו, וגברה יד תלמי במלחמה וכמעט שכלה ארץ יהודה מאכזרותו שנהג בשבי ישראל, וכששמעו מצרים השכנים מה שעשה תלמי בישראל היו יראים שלא יבוא תלמי ללחום עמם אח"כ במצרים, אז החליטו לצאת למלחמה על תלמי, והצליחו להבריחו מארץ ישראל, ואז חזר אלכסנדר ינאי המלך לירושלים בבושת פנים אחרי מפלתו הגדולה במלחמה.

סנהדרין של צדוקים:

מסנהדרין של צדוקים, והיה אדם שואל ואומר להם מניין אתה יודעים שזה חייב סקילה וזה חייב שריפה וכו' וכיון שהיו בורים לא יודעים להביא רא' מן התורה, אמר להם שמעון בן שטח, רק מי שיודע להביא ראיה מן התורה יאה ראוי לישב בסנהדרין ויסקימו כולם לדעתו.

פע"א בא לפני הסנהדרין מעשה ולא ידעו להביא ראיה מן התורה, חוץ מזקן אחד שהיה מפספט כנגד דעת שמעון בן שטח, אמר לו שמעון לזקן תן לי ראיה מן התורה כדעתך אמר לו הזקן תן לי זמן ולמחר אני משיב לך, נתן לו שמעון זמן, הלך הזקן וכיון שראה שלא ידע להביא ראיה מן התורה נתבייש מלבוא, מיד העמיד שמעון בן שטח אחד מתלמידיו והושיב אותו במקום הזקן, וכך היה עושה בכל יום להוציא אחד מן הצדוקים ולהעמיד אחד מתלמידיו, ולא הרגישו בו הצדוקים שנגדם הוא עושה, רק כאילו לכבודה של סנהדרין ועד שנסתלקו כולם, וכך חזרה הסנהדרין של ת"ח, ואז טרם עלה בידו לבטל ספר הגזירות, ואותו היום שנסתלקה סנהדרין של צדוקים עשו יו"ט שלא למספד ולא להתענות.

המשך יבוא אי"ה

מאז שנהרגו החכמים בסוף ימי יוחנן אביו והנשארים נסו על נפשם, השתלטו הצדוקים על מקום המשפט אשר בעזרה אצל המקדש, ויעצו בנפשם להושיב מאנשי כת הרשעים בלשכת הגזית, ובורים גמורים היו צדוקים הללו שנתעטפו באיטלא של סנהדרין, ולא קראו ולא שנו ולא שימשו תלמידי חכמים מיניהם, וחירבו להם "ספר גזירות" וכדו להם מלבם פסקי דינים וגזירות שונות.

אלא שעמדה לישראל זכות שלומית המלכה, שכן למלאות חפץ אשתו הכשרה והטובה עשה ינאי ולא רדף אחרי חכמי ישראל באפו לכלותם, ולא יסף עוד להעניש את הפרושים שומרי תקנת חכמים, ותוציא המלכה את שמעון בן שטח אחיה ממקום מוחבאו, והיה המלך מכבד בזכות אשתו, ולא די שכיבד אותו אלא שגם נתן לשמעון לכהן בסנהדרין של צדוקים, ושמעון ישב עמם בסנהדרין, ועשה זאת בחכמתו כדי לטהר המקום מרשעים הללו, ולהחזיר העטרה ליושנה ולהעמיד הסנהדרין לאיתנה.

ויבוא העם והיו שואלים תשובות והלכות

יסודי התורה
שני דוגמאות אבסוס תק"ל ע"כ ל"ב רס"א
מ"ב סק - אלעי
תמיכה ע"י כ"ח רבני ע"ד י"ט
מ"ב ר"ט

ועשה ושמע אמרו כאחד!
מסכת אבות וספרי חז"ל

קבע ב"ק רבינו מייסד חברתנו שלי"מ"א
אור ברוך ויק תמ"ט

את לימוד מסכת החמישית
במסגרת חסד יחיד

מסכת ביצה
ביום א' פרשת מק תש"ח | ביום א' פרשת ויר תשס"ט

הח"ת י"ד בנימינ' לוי' מסכת ביצה בנימינ' ובענין ובענין, ולמחילת ולמחיל
מסכת ביצה ברוב ע"פ י"ד אלטו יסודו, לגיבול תורה ולחסינות

הנהלת התאחדות אברכים

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — כה — בלתי מוגה

יום ד' פרשת כי תשא תשס"ח לפ"ק

ביקור אצל הגה"צ הישיש רבי מנחם מענדל שנעבאלג שליט"א

גאב"ד קהל מחזיקי הדת מאנטשעסטער

נכחו: בעל האכמניא הרב החסיד ר' ישכר בעריש ווייס שליט"א ראה"ק דקהלתינו הק' במאנטשעסטער בן הגאב"ד בעל מנחת יצחק זצ"ל - ונכדו הרב"ג ר' יוסף דוד שנעעבאלג שליט"א ראה"כ דברי יואל סאטמאר כ"פ

חסר תחילת השיחה וחבל על דאבדין

גאב"ד מאנטשעסטער סיפר מסדר בנין המקוה החדשה בעיר:

גאב"ד מאנטשעסטער: די ערשטע מקוה וואס דער פעטער ז"ל (כ"ק מרן בעל דברי יואל ז"ל) האט געמאכט אויף בעדפארד עוו. אבער דאס וואסער האט נישט געקענט ארויפקומען, מ'האט זיך געמוזט אראפגיין און אזוי טובל'ן.

רבינו: הויז דעם האט מען אזוי געמאכט אזא קאנאל און דאס וואסער גייט אריין אין די מקוה, ליתר שאת איז דא א צווייטער קוואל דאס גייט שוין יא מיט לופט-דרוק, כדי טאמער וועט נישט זיין דאס ערשטע, קען מען דאך נישט בלייבן אן קיין מקוה, דעמאלטס וועט מען האבן דאס צווייטע, אבער געווענליך גייט דאס נאטורליך.

הרב ר' בעריש ווייס: ס'איז דא א מקוה מי גשמים?

רבינו: ס'איז דא א מי גשמים מקוה אויך, ס'פעלט נישט אויס, אבער ס'איז דא.

הגרי"ד: למעשה קומט אייביג ארויף דאס וואסער, ווינטער און זומער? דא אין ענגלאנד איז דא גענוג רעגן, אבער אז דאס וואסער זאל ארויפקומען איז זייער שווער.

רבינו: אזוי גייט דאס, וואסער פאלט אראפ.

הגרי"ד: מ'האט געמאכט דא א גרויסן 'אוצר מי גשמים', אזוי גרויס ווי א שטוב.

הרב ר' בעריש ווייס: אינדערהיים אין מונקאטש פלעגט מען דארפן אראפגיין א פערציג פופציג טרעפ צו די מקוה.

רבינו: אין סיגעט איז אויך אזוי געווען, די מקוה איז געווען זייער טיף, אמאל האט מען זיך טאקע גע'טובל'ט אונטן, און אמאל האט מען זיך גע'טובל'ט אויבן.

ביי אונז איז דער דאך וואו עס גייט די 'מי גשמים' א צעמענטענער דאך, (ע"י שו"ת עמק שאלה להרה"ק מהארנאסטייפלא (ס"י מו, נס"ג) ובשו"ת אמרי יושר (ס"י צט) ושו"ת בית שלמה (ח"ב ס"י פב) ושו"ת דברי יואל (ס"י עז אר"ז) דאס איז דאך זייער שווער, האט מען געמוזט ספעציעל בויען שטארק דעם בנין אז עס זאל קענען האלטן אזא שווערן דאך.

גאב"ד מאנטשעסטער: וועט דער רבי קענען האבן צייט צו גיין קוקן אונזער מקוה?

רבינו: מ'האט שוין געבויעט די מקוה?

גאב"ד מאנטשעסטער: די בורות זענען שוין דא.

הגרי"ד: צוויי מיליאן פונט האט מען שוין אריינגעלייגט.

א' הנרכחים: עס קאסט א 5 מיליאן דאללער.

רבינו: ווער עס האט שוין געבויעט א מקוה פארשטייט שוין גוט וואס דאס מיינט.

די יעצטיגע מקוה איז שוין אפגעדינט?

א' הנרכחים: עס דינט שוין איבער 50 יאר.

רבינו: פופציג יאר איז זייער אסאך.

ודברו אודות קביעת הזמן לילך לבקר המקוה.

גאב"ד מאנטשעסמטער: כ'וואלט געוואלט בעטן אז דער רבי זאל עסן פון די טרויבן און געבן שיריים.

זכור רבינו על הענבים

רבינו: מ'זאגט אז דא וואוינען שוין היינט איבער צוויי מיוזנט משפחות שומרי שבת.

הרב ר' בעריש ווייס: די לעצטע פאר יאר אליין זענען צוגעקומען עטליכע הונדערט משפחות מיט פרומע יונגעלייט.

הגרי"ד: עס זענען שוין היינט דא הונדערטער אידן מיט שטריימלעך און ווייסע זאקן.

רבינו: כלל ישראל דארף צו וואקסן, עס דארף צו זיין להגדיל תורה ולהאדירה, מ'דארף מאכן נאך א מקום תורה און נאך א מקום תורה. עס זענען נישטא אזויפיל אידישע שטעט.

הגרי"ד: מאנטשעסמטער איז די דריטע גרעסטע אידישע שטאט אין אייראפע, לאנדאן, אנטווערפן, און מאנטשעסמטער.

הרב ר' בעריש ווייס: אנטווערפן וואקסט נישט לעצטענס מיט פרישע יונגעלייט, ס'איז נישטא קיין פרנסות דארט.

ר' שלום ברוך ראטבארד: כולל יונגעלייט איז דא דאהי מער.

הגרי"ד: דער זידע שליט"א האט שוין דא אריינגעלייגט בליעה'ר כמעט 60 יאר ארבעט אין די שטאט.

רבינו: נו, קומט אריין א ברכה, מ'זעהט א ברכה.

די וועלט זאגט עס נאך, ס'שטייט אז ווען דאס ביהמ"ק איז חרוב געווארן האט די ווינט צובלאזן דאס שטויב פונעם בית המקדש, און ס'איז צופלויגן איבער די גאנצע וועלט און וואו עס איז געפאלן פון די אש און שטויב דארט איז געווארן א מקום תורה, אזוי זאגט די וועלט (הובא באגדת אליהו מס' פאה פ"ה אנדה י"א בשם המדרש). כ'האב געזאגט מיט דעם די גמרא זאגט (מגילה כט). עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בארץ ישראל, פארוואס? ווייל ס'קומט דאך פון דארט, דער מקור איז פון דארט, ממילא גייט עס צוריק.

זעהט אויס אז פון דעם שטויב איז אויך אנגעקומען קיין מאנטשעסמטער.

והילק רבינו פירות לראשי לפני ק"ק מחזיקי הדת, והנשאים

בעול הקהילה והמקוה החדשה

זכור רבינו להגאב"ד מאנטשעסמטער: "דער אייבערשטער זאל העלפן אריכות ימים ושנים מיט א שיבה טובה, דער אייבערשטער זאל העלפן אויף ווייטער, ווייטער אסאך יארן".

רבינו: עס איז א חידוש דא אזא שטאט ווי מאנטשעסמטער וואס האלט אן מיט א שחיטה וכדומה, און די צרכי הקהילה ווי עס פלעגט זיין אין דער אלטערהיים, אין די היינטיגע מאדערנע וועלט ווען אלעס ברענגט מען אריין אימפארט, איז שוין נישט דא דאס.

הגרי"ד: דא איז נאך אלעס אזוי ווי אינדערהיים. מארגן וועט א"י"ה זיין א שחיטה פון די בהמות, מאנטאג האט מען גע'שחט'ן עופות.

ונסתובב השיחה על פדר שחיטת הנמט והעופות

גאב"ד מאנטשעסמטער: דאס ערשטע מאל וואס איך בין געווען איך אמעריקע נאכדעם וואס איך בין געווארן דא דיין אין די קהילה, בין איך געווען ביים רבי'ן בעל דברי יואל, האט דער רבי געגעבן א הדרכה איבער די מקוה.

רבינו: כ'האב געהערט פונעם טאטן ז"ל האט ער דערציילט א מעשה פלא, אז דער זון פונעם שינאווער רב ז"ל רבי נפתלי ז"ל, ער איז געווען אין רוסלאנד, און ער איז דארט פלוצלונג נסתלק געווארן ל"ע, אין רוסלאנד איז ווינטער זייער קאלט, און אלעס ווערט דארט געפרוירן, און צו הייצן די מקוה מיט האלץ האט געקאסט געלט, מילא האט מען סתם אזוי נישט געהייצט די מקוה נאר אז עמיצער האט געדארפט די מקוה האט געמוזט איינמעלדן א טאג פריער פארן בעדער, און ער האט דעמאלטס איינגעהייצט די מקוה.

ווען רבי נפתלי איז פלוצלונג נפטר געווארן - ער איז דאך געווען נאר א געהויבענער איד - האט מען אים געוואלט טובל'ן אין די מקוה, מ'האט אבער נישט געוואוסט צי עס איז דא א מקוה, ווייל אויב האט מען נישט געהייצט די מקוה איז עס געווען פארפרוירן, איז מען געגאנגען פרעגן דעם בעדער צי אפשר איז די מקוה אנגעהייצט פון פריער, האט דער בעדער גענטפערט אז יא, עס איז דא א מקוה, "רבי נפתלי האט מיר

אנגעקלאפט פריער אין פענסטער און ער האט געהייסן איינהייצן די מוקה, דאס איז שוין געווען לאחר פטירתו. **גאב"ד מאנטשעסטער:** רבי משה'לע שינאווער האט דאך דעמאלטס געגעבן חליצה פאר די רביצין פון ר' נפתלי.

רבינו: בשעת די חליצה איז דארט געווען רבי מאטעלע הארנאסטייפלער ז"ל - אינמיטן די חליצה איז געווארן א שאלה, און עס איז געווארן א שטארקער דין ודברים, א משה ומתן של הלכה, עס איז דארט געזעסן א בי"ד וואס האבן אנגעפירט מיט די חליצה, דער שינאווער רב אליינס איז דאך אויך דארט געווען, און מ'האט זיך דארט מפלפל געווען. רבי מאטעלע איז אויך געזעסן דערביי און ער האט זיך גארנישט אנגערופן די גאנצע צייט.

נאך די חליצה פרעגט אים דער שינאווער רב - ער איז דאך אויך געווען זיין שוואגער - "פארוואס האסטו דיך גארנישט אנגערופן ביי די שאלה?". פרעגט אים רבי מאטעלע "וואס פארא שאלה?", וואונדערט ער זיך "וואס הייסט? ביסט דאך געזעסן דא? האסט נישט געזעהן אינמיטן די חליצה איז מען געווען פארנומען מיט א שאלה?".

זאגט ער "ניין! איך וועל אויסזאגן דעם אמת, רבי נפתלי איז דא געשטאנען ביי די חליצה, איך האב אים געזעהן, ער האט אזוי געלויבט אז כ'האב נישט געקענט אראפנעמען קיין אויג פון אים" ער האט נישט מיטגעהאלטן די גאנצע מעשה.

גאב"ד מאנטשעסטער: דער שינאווער רב האט זייער געהאלטן פון אים.

רבינו: יא, ער שרייבט זייער א שיינע הקדמה אויף אים, דער שינאווער רב האט געשריבן אויפן זון. (הרה"ק משינאווא הו"ל ספר אילה שלוחה מחידושי בנו ושם כתב הקדמה).

ס'איז געווען א מעשה ווען דער שינאווער רב איז אריינגעקומען צו זיך אין בית המדרש, און ער געהערט ווי עס זענען געזעסן חסידים ביים טיש און גערעדט, ער האט אסאך מאל אזוי געפרעגט וואס מ'שמועסט.

דסיפר רבינו בדרך אגב: איינמאל איז געווען ווען ער איז אריינגעקומען אין ביהמ"ד און געפרעגט וואס מ'רעדט, האט מען אים געזאגט אז איינער האט געזאגט אז דער רבי האט רוח הקודש, און דער צווייטער האט

געזאגט אז מ'איז נישט קיין אפיקורס אז מ'גלייבט נישט דערין.

האט דער שינאווער רב געזאגט, צי ער האט יא רוח הקודש צי ער האט נישט רוח הקודש איז מען נישט אן אפיקורס, אבער אז מ'זאגט אנדערש ווי אידן זאגן איז מען אן אפיקורס...

גאב"ד מאנטשעסטער: דער דברי חיים האט דאך אזוי געזאגט בנוגע דעם אור החיים הק'. (עי' שו"ת דברי חיים י"ד ח"ב סי' קה בנוגע מלמד אחד שאמר שספר אור החיים לא נתחבר ברה"ק עיי"ש).

רבינו: יא יא, בקיצור, איז געווען אמאל ווען ער איז אריינגעקומען אין ביהמ"ד און ער האט געזעהן ווי די חסידים שמועסן אזוי, האט ער געפרעגט וואס מ'רעדט. האט מען גענטפערט אז מ'רעדט פון רבי'ס וואס קענען זאגן זאכן, אבער ס'איז גארנישט... האט דער שינאווער רב געפרעגט דעריין? האט יענער געזאגט אז עס איז געווען א גרויסער עושר וואס איז געווען פקיע שמי', און ער האט געהאט געטשעפעט מיט הרה"ק רבי אלימלך רודניקער זצ"ל - אן אייניקל פונעם רבי'ן ר' אלימלך זי"ע - ער איז געווען אן איש קדוש. און ער האט אים געזאגט 'דו ביסט אן עושר, א עשיר יענה עזות, דו וועסט זיין אזא יורד אז מ'וועט דיך נישט באערדיגן מיט די אייגענע תכריכים, דו וועסט נישט איבערלאזן קיין געלט צו קויפן תכריכים' אזוי האט אים ר' אלימלך רודניקער איהם געזאגט.

און דער עולם איז געזעסן און געשמועסט אז לפלא איז דער עושר איז געבליבן א גביר אדיר עס פעלט אים גארנישט.

ווען דער שינאווער רב האט דאס געהערט האט ער געזאגט "אזוי זאגט מען?... אזוי זאגט מען?! כ'וועל דערציילן א מעשה".

און דער שינאווער רב האט אנגעהויבן צו דערציילן אז ווען זיין זון רבי נפתלי איז אוועק פון דעם עולם האט ער געדארפט פארן קיין רוסלאנד צו די חליצה. זיין זון רבי משה'לע, דער צווייטער זון פונעם שינאווער רב, ער האט געדארפט געבן חליצה, ער איז געווען זייער א גרויסער חלוש, ער האט קוים געקענט שטיין אויף די פיס, און ער האט געדארפט האבן משמשים אויפן לאנגן וועג פון

אינדערפרי איז דער שינאווער רב געקומען צום גביר, און ער זאגט אים אז אויב ער צאלט אויס די הוצאות נעמט מען אראפ די לטותא. דער איד האט טאקע אויסגעצאלט אלע הוצאות, און ער איז צוריק נתעשר געווארן.

האט דער שינאווער רב דערציילט די מעשה כדי מיזאל נישט מספר זיין אחרי מיסתן של תלמידי חכמים, אז ער האט געהערט זאגן אז מימאכט אוועק ווייל מיזעהט אז ער איז געבליבן אן עושר, קיינער ווייסט נישט דעם אמת וואס דארט האט זיך אפגעטון.

דאס איז געווען ביי די הליצה.
הגרי"ד: מיר האבן געהאט א זיידן וואס איז געפארן קיין גארליין.

רבינו: דער פתחא זומא. [הגה"צ המפורסם רבי פנחס חיים הלוי הורוביץ זצ"ל ראב"ד קאסוב ואח"כ בגראסווארדיין, בעל ספרי פתחא זומא על הלכות נטילת ידים, עירובין, נדה, חלה, וש"ס].

גאב"ד מאנטשעסטער: יא, ער איז געווען אמאל אויף שבת אין שינאווע, נאכן דאווענען האט דער שינאווער רב געהייסן אז מיזאל אריינברענגען פאר רבי פנחס'ן בראנפן, ווייל אין גארליין מאכט מען קידוש אויף בראנפן.

רבינו: דער שינאווער רב האט נישט קידוש געמאכט אויף בראנפן, נאר אויף וויין.

דער גארליצער רב האט נישט געהאט קיין סך חסידים, ער האט בעיקר געהאט געהויבענע חסידים.

גאב"ד מאנטשעסטער: ער האט געהאט געקליבענע אידן, דער מהר"ש ענגל ז"ל דער ראדמישלער רב און נאך בני עלי'.

גאליציען ביז רוסלאנד, מ'האט געדארפט האבן משמשים וואס זאלן אים באדינען און האלטן ווארעם, ער איז ממש געווען הויט און ביי, און דאס האט געקאסט געלט, און דער שינאווער רב האט נישט געהאט דאס געלט צו קענען באצאלן אזא נסיעה מיט מענטשן. איז ער ארומגעפארן נאך געלט און ער האט נישט געמאכט קיין געלט.

איז דער שינאווער רב אנגעקומען צו דעם עושר, דער מדובר, און ער האט אים געבעטן געלט, זאגט אים דער עושר 'שינאווער רב איך וויל מיט איך רעדן א זאך צווישן פיר אויגן, יעדער איז ארויסגעגאנגען, זאגט ער 'שינאווער רב, איר ווייסט דאך אז איך האב אמאל געטשעפעט מיט רבי אלימלך רודניקער, און רבי אלימלך האט געזאגט דאס וואס ער האט געזאגט, האט דער עושר געזאגט אז אין גאס האט ער א נאמען אלס א גרויסער עושר, אבער ער זעהט שוין אז ער איז פערטיג, ער איז שוין באנקראט, און ס'וועט נישט לאנג נעמען ביז ס'וועט זיין דער קראך. האט ער געזאגט פארן שינאווער רב "אויב קענט איר מיר אראפנעמען די לטותא (קללה) וועל איך פארקויפן די צירונג פון מיין ווייב, און איך שטעל איך צו די גאנצע הוצאות".

זאגט דער שינאווער רב "איך קען דען אראפנעמען די ליטותא?", דער שינאווער רב האט זיך נישט אונטערגענומען.
נו, נישט איז נישט.

ביינאכט האט דער שינאווער רב זיך גע'חלומט אז ער זעהט רבי אלימלך רודניקער און ער זאגט אים "אדעתא דהכי האב איך נישט געזאגט, אויב ער באצאלט דיר די הוצאות די שפעזן נעם איך אראפ די ליטותא".

יום ד' פרשת כי תשא תשס"ח לפ"ק
ביקור גומלין של הגה"צ הישיש רבי מנחם מענדל שנעבאלג שליט"א
גאב"ד קהל מחזיקי הדת מאנטשעסטער
באכמנית כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

א שיינע שטאט. אין אנדערע שטעט איז געווען נאך ווייניגער, מילא איז זייער שווער געווען מיט אידישקייט. מ'האט איבעראל געדארפט האבן מלמדים פאר די קינדער.

חסר תחילת השיחה וחבל על דאברין
רבינו: אינדער היים האבן אידן געוואוינט צושפרייט איבער אזויפיל שטעטלעך און דערפלעך, א שטאט וואו עס האבן געוואוינט הונדערט בעלי בתים איז שוין געווען

גאב"ד מאנטשעסמטער: ווען איך האב געלערנט אין די ישיבה זענען דארט אנגעקומען בחורים וואס האבן נישט געקענט קיין עברי. עם זענען נישט געווען קיין מלמדים אין זייערע שטעטלעך וואס זאלן לערנען מיט זיי.

הרב ר' בעריש ווייס: אין מארמאראש איז געווען אסאך פלעצער וואו מ'האט גארנישט געקענט, נשים האבן בכלל נישט געקענט קיין עברי.

רבינו: מ'זאגט אז דער רבי ר' זושא האט געזאגט אז זיין מאמע האט נישט געקענט דאווענען.

גאב"ד מאנטשעסמטער: ביי די נשים איז אלעמאל געווען א פאָרזאָגער, וואס האט געזאגט וואס מ'דארף צו זאגן.

רבינו: דאס ערליכקייט און תמימות איז אבער געווען זייער שטארק.

גאב"ד מאנטשעסמטער: צאינה וראינה האבן זיי געלערנט.

רבינו: ס'איז געווען א מנהג אז א כלה וואס איז געגאנגען דעם ערשטן שבת נאך די חתונה אין שול האט נישט געדאווענט, קיינער האט נישט געדאווענט, כדי שלא לבייש, ווייל נישט אלע כלות האבן געקענט דאווענען, היינט פארשטייט מען נישט וואס דאס מיינט אז א כלה קען נישט דאווענען.

ביים שינאווער רב איז אמאל געקומען א חתן און ער האט דערציילט אז ער גייט חתונה האבן און ער דארף עולה זיין, און מ'וועט אים אויפרופן צו מפטיר כנהוג, אבער ער קען נישט קיין עברי, און ער וועט ווערן מבוווש, האט ער זיך באקלאגט פארן שינאווער רב.

האט אים דער שינאווער רב געפרעגט וואו ער וואוינט, אין וועלכע שטאט ער וועט עולה זיין, עם איז געווען אין א גאליציאנער שטעטל. ער האט אים געפרעגט ווען עם איז דער אויפרוף, און דער שינאווער רב האט איינגעמאלדן אהין אז ער קומט אויף שבת, און ער איז טאקע אנגעקומען אויף יענעם שבת, און ער האט געדאווענט אין יענעם ביהמ"ד וואו דער חתן האט עולה געווען, און ער איז געווען דער בעל קורא. ווען מ'האט אויפגערופן דעם חתן צו מפטיר האט דער שינאווער רב אנגעהויבן צו קלאפן אין טיש, און ער האט געמאכט א רעש אזוי האט קיינער נישט געהערט וואס דער חתן האט געזאגט.

אבער דאס איז געווען די מעשה, א חתן האט נישט געקענט קיין עברי.

אינדערהיים זענען געווען געהעריגע עמי הארצים...

הרב ר' בעריש ווייס: עם זענען דאך נישט געווען קיין תלמוד תורה'ס, עם איז געווען חדרים, א צען טאמעס האבן גענומען א מלמד פריוואט, מ'האט אליין צוזאמען געשטעלט א כיתה און די קינדער האבן געלערנט, פארן מלמד איז עם געווען א פרנסה. נישט יעדער האט געקענט אנקומען דערצו.

הגרי"ד: היינט איז שוין נישטא די סארט עמי הארצים, אבער אויך נישט די סארט תלמידי חכמים.

רבינו: אין די שטעט איז שוין איבעראל געווען א תלמוד תורה אויך, אבער עם איז נישט געווען קיין סך קינדער וואס האבן געלערנט אין די תלמוד תורה.

גאב"ד מאנטשעסמטער: איין תלמוד תורה איז געווען אין די גאנצע שטאט [אין גראסווארדיין] ארום צוויי הונדערט קינדער האבן דארט געלערנט.

רבינו: אין סיגעט איז אויך געווען א תלמוד תורה מיט ארום הונדערט-צוויי הונדערט קינדער, אין סאטמאר איז געווען 250 קינדער אין די תלמוד תורה.

כ'האב זיך נאכגעפרעגט ביי אידן פון סאטמאר וויפיל קינדער האבן געלערנט אין די תלמוד תורה אין סאטמאר, דאס האט שוין געהייסן א גרויסע תלמוד תורה, אסאך מלמדים, אכט מלמדים האבן דארט געלערנט מיט די קינדער, דאס האט שוין געהייסן א גרויסע תלמוד תורה, אין די גרויסע שטאט סאטמאר, גראסווארדיין איז געווען נאך א גרעסערע שטאט.

גאב"ד מאנטשעסמטער: עם איז דארט געווען א תלמוד תורה מיט א 200 קינדער.

רבינו: איז די קשיא וואו זענען געווען די איבריגע קינדער?

הגרי"ד: אין פוילן פאר די קריג איז דאך בכלל נישט געווען קיין ישיבות.

רבינו: מ'האט אבער געלערנט אין קלויז, עם זענען טאקע נישט געווען קיין ארגענזירמע ישיבות, אבער מ'האט געלערנט אין קלויז. אין אונגארן איז געווען אסאך ישיבות.

הרב ר' בעריש ווייס: אין גאליציען האט מען אלס פרינציפ אויס נישט געהאט קיין ישיבות.

רבינו: ס'איז נישט געווען איינגעשטעלט דער סדר. דער חתם סופר האט איינגעשטעלט דער סדר פון ישיבות, און ער האט געהייסן זיינע תלמידים מאכן ישיבות, און זיינע תלמידים האבן דאס איינגעפירט פאר זייערע תלמידים, אזוי איז געווארן ישיבות אין אונגארן.

קודם, א ישיבה אינדערהיים האט נישט געקאסט קיין געלט, דער בחור האט זיך אליינס געמוזט אלס פארשאפן, דער ראש ישיבה וואס האט געפירט די ישיבה דער האט נישט געטראגן קיין שום עול, ער האט נאר פארגעלערנט, ער האט נישט געטראגן קיין בודזשעט, קיין שום גשמויות/דינגן עול.

אין אונגארן איז געווען דער סדר אז די בחורים האבן געגעסן 'מעג', האט זיך יעדער בחור געדארפט פארשאפן יעדן טאג צו עסן ביי א בעל הבית. די בחורים האבן זיך טאקע שווער אפגעמוטשעט דערמיט.

הגרי"ד: עס זענען געווען בעלי בתים וואס האבן קוים עפעס געגעבן צו עסן פאר די בחורים.

גאב"ד מאנטשעסטער: איך אליין האב קוים געהאט צו עסן אין יענע צייט.

רבינו: אזוי, מ'האט געדארפט אנקומען צו יענעם טובות, א גאנץ געשעפט איז געווען צו דער בחור איז גענוג העפליך צו נישט, צו ער האט יא שוין געגריסט צו נישט.

הגרי"ד: דער חפץ חיים איז דאך יא ארומגעגאנגען נאך געלט פאר זיין ישיבה.

רבינו: אין די ליטא זענען זיי יא ארומגעפארן, די ליטווישע ראשי ישיבה האבן געטראגן דעם עול פון אויפהאלטן די ישיבה (החפץ חיים ז"ל, הג"ר ברוך בער ז"ל, הג"ר אלחנן וואסערמאן ז"ל וכו').

וויפיל ישיבות מיינט איר איז בכלל געווען אין ליטא?! פינף זעקס ישיבות דאס איז געווען דאס גאנצע, עס זענען אין גאנץ ליטא נישט געווען קיין צוויי טויזנט ישיבה בחורים.

היינט צוטאגס איז דא מער ישיבה בחורים ווי עס איז געווען פאר די צווייטע וועלט מלחמה, נאכדעם וואס איז שוין גע'הרג'עט געווארן זעקס מיליאן אידן ל"ע, איז היינט דא מער ישיבה בחורים ווי עס איז געווען פאר די קריג.

גאב"ד מאנטשעסטער: היינט איז דאס אזוי די מאדע או מ'מוז שיקן א בחור לערנען אין ישיבה.

רבינו: עס איז נישט אזא שלעכטע מאדע...

הרב ר' בעריש ווייס: אין וויזשניץ אין בוקאווינא איז געווען א ישיבה.

גאב"ד מאנטשעסטער: אין וויזשניץ האבן געלערנט הונדערט און פופציג בחורים, דאס איז געווען פון די גרעסטע ישיבות.

רבינו: וויפיל ישיבות איז בכלל געווען אין בוקאווינא?

הרב ר' בעריש ווייס: וויזשניץ איז געווען די איינציגסטע ישיבה אין בוקאווינא.

גאב"ד מאנטשעסטער: אויסער דעם איז געווען אין סערעט איז אויך געווען א שטיקל ישיבה, אין באראמעטה האט דער רב אויך געהאט א שטיקל ישיבה.

הגרי"ד: וויפיל בחורים האבן געלערנט אין באראמעטה? **גאב"ד מאנטשעסטער:** א 10-15 בחורים.

מ'פלעגט שיקן בחורים זאלן גיין נאך מענאז געלט, פון דעם האט מען געהאט צו עסן אין די ישיבה.

אין ווארשע איז געווען איין ישיבה.

רבינו: אין ווארשע האבן געוואוינט א האלב מיליאן אידן, און עס איז געווען נישט מער ווי איין ישיבה.

אין לובלין איז אין די צ' יארן געווען די גרויסע ישיבה פון רבי מאיר שפירא ז"ל, צו די ישיבה איז מען געקומען צו פארן פון איבעראל, וויפיל ישיבות אויסערדעם איז דען געווען אין די גאנצע סביבה?!

הרב ר' בעריש ווייס: ביי די לוי' פון הג"ר אהרן קאטלער ז"ל האט ר' משה פיינשטיין ז"ל געפרעגט מיין שווער הרב ברייש (הגאון ר' מרדכי יעקב ברייש ז"ל בעל שו"ת חלקת יעקב) 'אין וועלכע ישיבה האסטו געלערנט?' האט ער געזאגט אז ער האט קיינמאל נישט געלערנט אין קיין ישיבה, אין זיינע יארן איז נישט געווען קיין ישיבה, ער האט דאס נישט געקענט גלייבן אז אין גאנץ גאליציען איז נישט געווען קיין ישיבה.

רבינו: מ'פלעגט לערנען אין קלויז, עס איז דאך געווען אזוי אז עס זענען געזעסן אידן תלמידי חכמים אין די קלויזן, א בחור וואס האט געוואלט לערנען האט זיך אויך אהין אריינגעזעצט.

דאס איז נאר געווען ביז צו די ערשטע קריג, נאך די ערשטע קריג איז געווען אזא חורבן אז מ'קען זיך גארנישט פארשטעלן. גאנצע שמעט... גאנצע שמעט...

(ירדו לטמיון ל"ע)

געווינגען ביים זיידן (העצי חיים ז"ל) דעם "התקוה" אונטערן פענסטער. די בחורים זענען ארויסגעגאנגען און מ'האט זיך געדארפט פשוט שלאגן מיט זיי מיט די הענט.

הגרי"ד: מוין עלטער זיידע |הגה"צ רבי דוד צבי שנעבאלג זצ"ל| האט אמאל געדארפט פארן קיין טשערנאוויץ צו זארגן אז מ'זאל אפשטופן די וואלן, כדי אז די ציונים זאלן נישט קענען אריינקומען אין די שטאט, ווייל זיי פלעגן גלייך איבערנעמען די קאסע מיט די געלטער.

הרב ר' בעריש ווייס: אין מונקאטש האבן זיי געהאט א גרויסן בנין, אן העברעאישן אינווערוזיטעט.

רבינו: מ'פארשטייט דאס נישט היינט צוטאגס, יענע תקופה איז מען געווען געשלאגן אויפן 'קאפ', אזא תאוה אין קאפ, און דאס האט אלעס צוגרונד געלייגט, דאס נאציאנאליזם, א מין אנשיקעניש געווען. יעדער האט זיך געקריגט איבער די פארטייען וואו מ'האט באלאנגט.

גאב"ד מאנטשעסטער: דער סערעטער רב |הגה"צ רבי ברוך האגער זצ"ל| האט מיר דערציילט אז אין בעלזא איז געווען דער מנהג אז דער רב איז נישט געווען דער מסדר קידושין, איינמאל איז געווען ווען ער האט מסדר קידושין געווען, נאכן סידור קידושין האט מען אנגעהויבן צו זינגען דעם 'התקוה', דער בעלזער רב איז בלאס געווארן ווי די וואנט, און ער האט געפרעגט וואס איז דאס? ער האט געוואוסט וואס דאס איז, מ'האט אים נישט געקענט אפ'נאר'ן.

רבינו: איך האב געהערט פונעם טאטן ז"ל אז דער בעלזער רב האט אמאל געזאגט - דאס איז שוין געווען אין בעלזא, די שטאט איז שוין געווען אזוי פארדארבן - אז ער וועט משנה זיין דעם נוסח הכתובה וכו', אזוי פארדארבן איז די שטאט געווען.

כ'האב געהערט פונעם טאטן ז"ל אז דער בעלזער רב האט געוואוינט אין האלאשיץ, ער איז נישט צוריק געגאנגען תיכף קיין בעלזא נאך די מלחמה - קודם איז ער געווען אין ראצפערט און שפעטער אין מונקאטש, אבער נאך די קריג ווען ער איז שוין אהיימגעפארן איז ער געבליבן אין האלאשיץ - דאס איז שוין געווען בשנת תרפ"ב, איז מען געקומען פון בעלזא פרעגן פארוואס ער קומט נישט צוריק קיין בעלזא, איז דערביי געשטאנען אין

הרב ר' בעריש ווייס: אין מיינע צייטן איז ליידער געווען אזוי, יעדע משפחה האט געהאט קינדער וואס זענען פארדארבן געווארן. יעדע משפחה, חסידישע אידן, קלויז אידן, זענען ליידער אראפ פון וועג.

רבינו: אין בוקאווינע איז אויך אזוי געווען, מ'האט זיך אויסגעטון די שטריימלעך, אפגעשוירן די בערד, רחמנא לצלן. מ'קען זיך גארנישט פארשטעלן וואס פארא חורבן עס איז געווען נאך די ערשטע וועלט מלחמה.

מ'מיינט אז די "בית יעקב" האט מען געמאכט ווייל מ'האט געוואלט אז די מידלעך זאלן זיין מלומדות, ניין, די בית יעקב האט מען געמאכט ווייל מ'האט געוואלט אז זיי זאלן האלטן שבת און עסן כשר'ס, אזא מצב איז דעמאלטס געווען. עס זענען געווען וואוילע אידן, עובדי השם, און זיי האבן געהאט קינדער... נישט ארויסצוברענגען אויפן מויל.

הרב ר' בעריש ווייס: א בחור וואס האט געלערנט האט נישט געקענט קיין שידוך טון.

רבינו: נאך די ערשטע קריג איז דאס געווען דער מצב איבעראל, אין אלע מקומות, אין די ליטא, אין בוקאווינא, אין פוילן, זייער שלעכט איז געווען דער מצב.

אין אונגארן איז בעסער געווען דער מצב. אויך ווייל דארט איז געווען א דיקטאטורישע ממשלה, ממילא זענען דארט נישט געווען קיין פארטייען, די רעגירונג האט אכטונג געגעבן אז מ'זאל זיך נישט ארגעניזירן, מילא איז יעדער מענטש געווען עקסטער פאר זיך, אין אלע אנדערע מקומות איז געווען פארטייען, אין פוילן אין רוסלאנד, איבעראל איז געווען א ציוניסטישע פארטיי, א רעכטע פארטיי, א לינקע פארטיי, א סאציאליסטישע פארטיי, א קאמוניסטישע פארטיי, און דאס האט אפגעפירט דאס כלל ישראל פון וועג. עס זענען געווען אידישע קאמוניסטן...

הרב ר' בעריש ווייס: אין רוסלאנד איז נאך פריער געווען דאס השכלה.

הגרי"ד: דער זיידע דערציילט טאקע אלעמאל אז אין וויזניץ האט מען זיך ממש געדארפט שלאגן מיט די הענט מיט די ציוניסטן.

רבינו: אין סיגעט איז דאך שוין געווען בעסער, אבער דארט איז אויך געווען אמאל ווען די ציונים האבן

שטוב א יונגל מיט פיאות, האט דער בעלזער רב געפרעגט "איך בעלזא איז אויך דא קינדער מיט פיאות?", מיינענדיג צו זאגן אז ער וויל נישט צוריק גיין קיין בעלזא, ווייל עס זענען דארט נישטא קיין קינדער מיט פיאות, האבן זיי געזאגט "אז דער רבי איז אין האלאשיץ איז דא אין האלאשיץ קינדער מיט פיאות, אז דער רבי וועט זיין אין בעלזא וועט זיין אין בעלזא קינדער מיט פיאות..." דעמאלטס איז דער בעלזער רב צוריק געפארן קיין בעלזא.

דאס איז נאך בחייו פון רבי ישכר דוב זי"ע, נאך די ערשטע וועלט מלחמה.

רבי ישראל'שע וויזניצער זצ"ל איז אויך נישט צוריק געפארן קיין וויזניץ, ער האט געזאגט אז ער קען נישט צוריק פארן, ער קען נישט אנקוקן דעם עולם. איך האב דאס געהערט פון מיין שווער שליט"א.

גאב"ד מאנטשעסטער: מ'האט אים געפרעגט צי אין גראסווארדיין האט יא יעדער א בארד? האט ער גענטפערט "איך האב נישט געקענט זייערע טאטעס, דא האב איך געקענט זייערע טאטעס".

הרב ר' בעריש ווייס: די סיבה פון די ירידה נאך די ערשטע וועלט מלחמה איז געווען די גרויסע דחקות.

רבינו: דאס איז געווען א שטארקע סיבה, דער טאטע האט נישט געהאט קיין ווארט אויף די קינדער, ווייל ער האט אים דאך נישט געקענט געבן וואס ער האט געדארפט, ממילא האבן די קינדער בועט געווען באביו וברבו...

גאב"ד מאנטשעסטער: ווען מיר זענען געקומען אהער זענען געווען אפשר צען קינדער מיט פיאות, היינט שעמט זיך שוין א קינד צוגיין אן פיאות.

רבינו: יעצט ווערט ב"ה בעסער דער מצב אין אידישקייט, עס איז אזוי אין אלע ענינים, ביי אינגלעך ביי מיידלעך, עס זענען היינט דא ערליכע אידישע מעכטער, דאס איז נישט געווען בכלל אין די תקופה פאר די קריג.

הרב ר' בעריש ווייס: אין יענע יארן האט מען זיך אלע אויסגעטון די שייטלעך (והלכו בשערות ר"ל).

רבינו: אלעס איז גענאנגען אין די מאוויס... אלע מיידלעך זענען ליידער אזוי געווען.

הגרי"ד: דא אליין אין מאנטשעסטער איז שוין היינט דא קרוב צו צוויי טויזענט ערליכע אידישע מעכטער.

רבינו: אינדערהיים האט מען זיך דאס נישט געקענט פארשטעלן, א מציאות אז מ'זאל קענען וואוינען אין פעסט און זיין ערליך, דאס האט מען זיך נישט פארגעשטעלט. היינט וואוינט מען אין די גרויסע שטעט...

הרב ר' בעריש ווייס: דער חתם סופר האט שוין געזאגט בימיו אז מ'דארף גוזר תענית זיין דאס איז די גרעסטע צרה אז מ'גייט וואוינען אין בודאפעסט, מ'גייט שטודירן דארט.

רבינו: אין די קליינע שטעטלעך האט זיך נאך אידישקייט געהאלטן, אבער אין די גרויסע שטעט איז געווען סך ארגער. אין פעסט איז בכלל נישט געווען קיין קינדער מיט פיאות.

הגרי"ד: אין אונגארן איז מען מסתמא בכלל נישט גענאנגען די קינדער מיט פיאות.

רבינו: מיט אראפגעלאזטע פיאות איז מען נישט גענאנגען, מ'האט דאס ארויפגעדרייט ארום דעם אויער, מ'האט מורא געהאט פון די שקצים וואס האבן געשלעפט די פיאות.

הרב ר' בעריש ווייס: ווען איך פלעג קומען פון הדר, יעדן טאג האבן די שקצים געשלאגן די קינדער, אויפן וועג אהין און אויפן וועג צוריק.

הגרי"ד: מיין זיידע ז"ל דער אשו"ער רב (הנה"צ ר' אליהו ארי"ט פערקלטיוב זצ"ל) ער האט דערציילט אז צו זיין טאטן ז"ל איז אמאל צוגעקומען א גוי און ער האט אים אויסגעריסן די פיאות, ער האט דאס נישט אפגעשניטן, נאר ער האט דאס אויסגעריסן מיט די האנט.

רבינו: שפעטער אין די שווערע צייטן, ווען ס'האט זיך אנגעהויבן די מלחמה האט מען שוין געצווינגען די אידישע קינדער צו גיין שבת אין סקול.

ברוך השם, מען דארף דאנקען דערויף, ווען עס וואלט חס ושלום היינטיגע צייטן געווען אזוי שווער צו זיין אן ערליכער איד, זאל דער אייבערשטער אפהיטן וואס עס וואלט ווען געווען מיט אונז. דער אייבערשטער האלט די רעכטע האנט אויף אידישע קינדער.

נפחדו לשלום

דברית קודש

מב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ליל שב"ק פרשת בהעלותך שנת תשס"ח לפ"ק בקרית יואל יע"א

נשים ובנים וממון ועבדים ושפחות, למה אתה משתמש ונהנה מן הדברים שבעולם הזה כמותי, ואמר לו יעקב לעשו זה מעט הרכוש שנתן לי הקב"ה להשתמש בו לפי הצורך שלי בעולם הזה וכו', באותה שעה אמר לו עשו לי יעקב, יעקב אחי בוא ונעשה שותפות אני ואתה, טול אתה העולם הזה והעולם הבא חצי, ואני אטול גם כן העולם הזה והעולם הבא חצי, שנאמר (בראשית לג טו) ויאמר עשו אציגה נא עמך מן העם אשר אתי. וביאר באמרי נועם (הקדמון נדפס בעיר קושטא שנת ש' לפ"ק) שנתרצה עשו לבסוף להחזיק בתנאי ראשון, אבל אמר אציגה נא עמך וכו', דהיינו שאם יתגירו אחד מעמי תקבלנו תחת כנפי השכינה, ומיד וישב ביום ההוא עשו לדרכו שעירה, עכ"ד (הובא בנחלת בנימין מצוה י"ד אות 1).

ובזה יש לפרש מאמר המכילתא (פ' בא) וגם ערב רב עלה אתם וצאן ובקר מקנה כבד, עליהם אמר הקב"ה לאברהם ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, עם יציאתן ממצרים אני ממלאן כסף וזהב. וצריך ביאור מה שייכות זה אל מאמר הכתוב הקודם וגם ערב רב עלה אתם, (ועיין בקדושת יו"ט פ' בא לדרכו). אמנם לפי האמור י"ל כי מאחר שעלו ערב רב אתם וקיבלם משה, הרי שמקבלים גרים שזה היתה תנאו של עשו אציגה נא עמך מן העם, ואם כן אין חשש במה שיוסיף יעקב להנות מעולם הזה יותר מכדי חיותו, כי יעקב ויותר לגבי עשו לקבל מעמו גרים להנחילם עולם הבא, ונגד זה ויותר עשו ליעקב מותרות עולם הזה, וזה שאמר וגם ערב רב עלה אתם, כדי שיקבל יעקב גרים מעשו, לקיים מה שנאמר ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, שבתנאי זה יוכל יעקב להנות מטוב עולם הזה.

ומעתה יתבאר דברי המדרש, כי יתרו לא רצה ללכת עמהם משום שסבר דאין מקבלין גרים דפליגי בזה הקדמונים (עיין יפ"ת ב"ר פ"א ס"ד) וכמבואר בצפנת

ויאמר משה לחובב בן רעואל המדיני חותן משה נוסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה' אותו אתן לכם וגו' ויאמר אל נא תעזוב אותנו כי על כן ידעת חנותינו במדבר. איתא במדרש ילקוט (רמז תשכ"ו) כי על כן ידעת חנותינו במדבר, א"ר יהודה, אמר לו אתה שראית חן שניתן לאבותינו במצרים שנאמר (שמות יב לו) וה' נתן את חן העם בעיני מצרים, תניחנו ותלך (בתמיה). ולכאורה אינו מובן השייכות לכאן ענין רכוש מצרים.

וי"ל על פי דברי מהר"ש פרימו (הובא בראש דוד פ' תצוה) על אמרם ז"ל (תנר"ב"א זוטא פ"ט) שיעקב ועשו חלקו בשני עולמות, יעקב נטל עולם הבא ועשו נטל עולם הזה. וקשה דלפי זה איך מצאנו ידינו ורגלנו לעשות חיל ולאכול חלב הארץ, והלא יאמרו גזל הוא בידנו כי שייך כולו לעשו. והתירוץ כי אמרו חז"ל (שבת פח). ויהי ערב ויהי בוקר יום הששי, ה' יתירה למה לי, מלמד שהתנה הקב"ה במעשה בראשית ואמר להם אם יקבלו ישראל את התורה אתם מתקיימים, ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו. ואם כן אלמלא קבלו ישראל את התורה מוט התמוטטה הארץ ונמצא העולם אבד, וכאשר באו ישראל וקבלו התורה קיימו הארץ ומלוואה, וקי"ל (בבא מציעא כד.) דהמציל מזוטו של ים ומשלילותו של נהר הרי אלו שלו, ועל כן מגיע לנו להנות מטוב העוה"ז על פי הדין, עכ"ד.

אך קשה לפי זה קודם מתן תורה איך זכו בעולם הזה הא היו גזל מחלקו של עשו.

אמנם איתא איתא בתנא דבי אליהו (שם) כשבא יעקב מבית לבן וראה עשו שיש ליעקב נשים ובנים ועבדים ושפחות ובהמות וכסף וזהב, מיד אמר עשו ליעקב יעקב אחי לא כך אמרת לי שתטול אתה העולם הבא ואני אטול העולם הזה ומנין לך כל העולם הזה,

אחשורוש, אם כן מקודם לכן איך דנו כל דיני מיתות בית דין, אך הנה הרשב"א ז"ל כתב (הובא בעין יעקב שם) דנהי דאמרינן מכאן מודעא רבה לאורייתא, מכל מקום זה דוקא בחוץ לארץ, אבל בארץ ישראל אינו יכול לחזור על קבלת התורה, דארץ ישראל ניתן להם בשביל התורה, אך אכתי קשה במקושה דהיה במדבר והיו יכול לחזור ואיך דנו אותנו, עכ"ק. וצריך לומר כמו"ש מהר"ש אלגאזי בספר רצוף אהבה (הובא בשארית יעקב פ' מסעי) להעיר דבאמת ליכא מודעא על קבלת התורה, דקי"ל (כבא בתרא מ:): תליוהו וזבין זביניה זבינא, דאגב אונסא וזוי גמר ומקני, וכיון שהקב"ה הבטיח לשומרי מצותיו שישלם כגמוליו, הלא איכא שכר מצוה, ואגב אונסא וזוי גמרו ישראל וקנו התורה ושוב לא הוי טענת מודעא, עכ"ד. אמנם אי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא שפיר איכא טענת מודעא.

ומעתה כיון שנהרג המקושש במדבר, מוכח דבאמת ליכא טענת מודעא משום דשכר מצוה בהאי עלמא איכא, והגם שהעול הזה כולו שייך לעשו, מכל מקום הסכים עשו שיקבל יעקב מעולם הזה יותר מכדי חיותו בשביל שיקבל מעמו גרים להנחילם עולם הבא, ולזה אמר מה שמועה שמעו יתרו ובא, שמא אין מקבלים גרים, פרשת מקושש שמע, כי מה שנהרג המקושש במדבר משום דליכא מודעא מכח שכר מצוה, הוא משום שזה היתה תנאו של עשו שיקבל יעקב מעמו גרים ועל זה וויתר עשו שגם יעקב יוכל לקבל שכר מצוה אף בעולם הזה.

פענח (פ' יתרו דרוש שני), לזה אמר לו משה אל נא תעזוב אותנו כי אתה ידעת חנותינו במדבר, אמר לו אתה שראית חן שניתן לאבותינו במצרים שנאמר וה' נתן את חן העם בעיני מצרים, שקיבל יעקב בעולם הזה רכוש מצרים הרבה מאד יותר מכדי חיותו, והיינו שבתנאי זה הסכים עשו שיעקב יקבל יותר מכדי חיותו אם יקבל ממנו גרים, ומזה ראייה דמקבלין גרים, ועל כן אל נא תעזוב אותנו.

ובזה יש לפרש המדרש (הובא בדברי יואל פ' יתרו) וישמע יתרו וגו' את כל אשר עשה וגו', מה שמע, פרשת מקושש שמע. והיא פלאי. אמנם יש לומר על פי מה ששמעתי מפ"ק של מרן דו"ז זללה"ה (מוצש"ק וישלח תשכ"ו ונדפס בדברי יואל פ' וישלח עמוד קצא) לפרש ענין החלוקה של יעקב ועשו בשני עולמות, דלכאורה קשה הלא עולם הבא הוא לפי מעשיו ואיך יתכן בזה חלוקה, ועוד שאין עולם הבא כדבר המצומצם ומוגבל שאין בו סיפוק לשניהם, ואדרבה יש לכל אחד ואחד די והותר. אך ביאור הענין על פי מה דפליגי (קידושין ט:): אי שכר מצוה בהאי עלמא איכא, ובהאי פלוגתא נחלקו עשו ויעקב באיזה עולם יקבלו שכר מצוה, יעקב נטל חלקו שיקבל שכר מצוה בעולם הבא, ועשו נטל השכר בעולם הזה, עכ"ד.

והנה הקשה בכלי חמדה (פ' שלח אות ד) על מה שהרגו את המקושש עצים במדבר, הא מבואר במס' שבת (דף פה.) דבני ישראל היו יכולים לחזור על קבלת התורה כיון דהיה באונס, רק דקימו וקבלו בימי

סעודת רעוא דרעוין שב"ק פר' בהעלותך תשס"ח לפ"ק בקרית יואל יע"א

ויתבאר דהנה יש מחלוקת בין המגיד מקאזנין זללה"ה ובין הרבי מלובלין זללה"ה בענין בקשת הצדיק מהשי"ת, שהמגיד מקאזנין אמר שבתחלה צריך הצדיק לבקש מהשי"ת על רוחניות ואח"כ יבקש על גשמיות, ושיטת הרבי מלובלין זללה"ה להיפוך שבתחלה יבקש על גשמיות ועל ידי זה יוכל לבא לידי רוחניות, כי לא יוכל אדם לבא לידי רוחניות אם לא יהיה קודם גשמיות כמובן. ועל פי זה מתאמרא משמיה דהרה"ק המגיד מטריסק זללה"ה (הובא בילקוט מאורי אור לשבועות) על פלוגתת בית שמאי ובית

ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה כאשר צוה ה' את משה, פירש"י ויעש כן אהרן, להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, ונלאו כל חכמי לב למצוא ביאור מפני מה הוצרך הכתוב להשמיענו שאהרן קדוש ה' לא שינה ממאמר הקב"ה.

(ב) וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרח מקשה הוא כמראה אשר הראה ה' את משה כן עשה את המנורה, ופירש"י כמראה, כתבנית אשר הראהו בהר.

ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש, ולפי פשטותם הם כולם ברכות גשמיים ואין מקרא יוצא מידי פשוטו. אך במדרש רבה (פס"ו ס"ג) דרשוהו על עניני רוחני, מטל השמים, זו מקרא, ומשמני הארץ זו משנה, דגן זו תלמוד, ותירוש זו אגדה. והענין בזה כי הברכה כוללת בתוכה הן ברכה בגשמיות והן ברכה ברוחניות, ולזה דרשו שם במדרש ויתן ויחזור ויתן, רמז לשני סוגי ברכות, על עניני גשמי ועל עניני רוחני, אך איני יודע איזה קודמת, ולזה יצחק אבינו בברכו את יעקב בנו אמר ראה ריח בני כריח שד"ה אשר ברכו הוי"ה, רמז על הקדמת מדת הרחמים למדת הדין, וכשיטת בית הלל דארץ נבראת תחלה. ועל זה ברכו ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ כפשוטו בברכה בגשמיות, שיזכו בני ישראל לשפע גדול בהרחבת הדעת ויהיה השפעות טובות בכל עניני גשמי, ויתן ויחזור ויתן, שאח"כ יהיה השפעה ברוחניות, מטל השמים זו מקרא, ומשמני הארץ זו משנה. ויצחק אבינו כבש דרך זה לבניו אחריו והכריע שמתחלה ישפיע הקב"ה עניני גשמי ואח"כ עניני רוחני.

ועל דרך זה יש לפרש נוסח החרוז ביום שב"ק, צמאה נפשי אל ה' ימלא שובע אסמי אל ההרים אשא עיני כהלל ולא כשמאי, ולדרכינו הכוונה כי נפשו של איש הישראלי צמאה ומשתוקקת אל הוי"ה, מדת הרחמים, ימלא שובע אסמי, שהקב"ה ישפיע השפעות טובות בגשמיות וברוחניות, אל ההרים"ם אשא עיני, אל תיקרי ההרים אלא ההורים, מה שברך יצחק אבינו את יעקב אבינו להקדים ברכות גשמיות לרוחניות, כהלל, דס"ל ארץ נברא תחלה, ולא כשמאי, אלא יושפע לבני ישראל שפע טובה ופרנסה בריוח ולא יחסר להם כל טוב למען יוכלו לישב על מי מנוחות ולעסוק בתורה ומצות מתוך הרחבת הדעת.

וי"ל"פ הכתוב בפ' יתרו, כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, ופירש"י כה תאמר, בלשון הזה וכסדר הזה, ודקדק א"ז זללה"ה בעצי חיים מהו כסדר הזה. וי"ל על פי מה שכתב בנועם אלימלך (פ' יתרו) כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, במלת

הלל (חגיגה יב.) דבית שמאי אומרים שמים נבראו תחלה, ובית הלל אומרים ארץ נבראת תחלה. הכוונה דבית שמאי ס"ל שבתחלה צריך האדם לבקש על רוחניות, ואח"כ הארץ, כלומר אח"כ יתפלל על גשמיות, ובית הלל ס"ל ארץ נבראת תחלה, שצריך האדם לבקש מתחלה על גשמיות וממילא יבא על ידי זה גם לרוחניות, כי על ידי גשמיות יכולים לבא לידי רוחניות, עכ"ד.

וי"ל"פ בזה מה שכתב רש"י"ל (ר"פ בראשית) בתחלה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין, וראה שאין העולם מתקיים הקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין, והיינו דכתיב ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים. והכוונה כי מתחלה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין, שיהיה בראשית את השמים, היינו עניני רוחני, ואח"כ את הארץ עניני גשמי, וכשיטת המגיד מקאזנין שבתחלה יבקש הצדיק מהשי"ת על רוחניות ואח"כ יבקש על גשמיות, אך ראה שאין העולם מתקיים, כי ראיתי בני עליה והמה מועטין שיזכו להתנהג בדרך זה, על כן הקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין, כשיטת הרבי מלובלין שבתחלה יבקש על גשמיות ועל ידי זה יוכל לבא לידי רוחניות, והיינו דכתיב ביום עשות הוי"ה אלהים, מדת הרחמים מצורף למדת הדין, ארץ ושמים, ארץ תחלה, היינו שיהיה שפע גדול בעניני גשמי, ואח"כ שמים, יהיה השפעה גדולה בעניני רוחני, ויוכלו לעסוק בתורה ובמצות בהרחבת הדעת.

ולפי זה יתכן לומר דבית שמאי דס"ל שמים נבראו תחלה, ובית הלל דס"ל ארץ נבראת תחלה, לשיטתייהו אזלי, כי מבואר בזה"ק (פינחס דף רמא.) ששמאי היה מסטרא דיראה וגבורה, והלל מסטרא דחסד ואהבה. ועל כן שמאי שהוא מסטרא דגבורה ס"ל שמים נבראו תחלה, והקדים מדת הדין, שמקודם יעסוק האדם בתורה ואח"כ יושפע לו עניני גשמי, והלל שהוא מסטרא דחסד הקדים מדת הרחמים, דמקודם ישפיע הקב"ה שפע רב בגשמיות, ואח"כ יעסקו בני ישראל בתורה ומצות.

ובלכתינו בדרך זה יש לפרש מה שברך יצחק אבינו את יעקב אבינו ויתן לך האלהים מטל השמים

כה נרמז כל הברכות, כמ"ש (במדבר ו כג) כה תברכו, (בראשית טו ה) כה יהיה זרעך, ולהיות שרוב העולם צריכין לפרנסה ושפע, לזה אמר בוראינו ית"ש כה תאמר לבית יעקב, אלו ההמון המכונים בשם יעקב תמשיך להם שפע ממדת כה אשר משם בא הברכה והשפע גשמי, ותגיד לבני ישראל, אלו הגדולים הנקראים בשם ישראל תמשיך להם אור העליון אהבה רבה ויראה בלבם, ותגיד הוא לשון המשכה, תמשיך להם מעולמות עליונים מה שהם צריכים למדרגתם לעבודת השי"ת, עכ"ד. ובזה יתבאר דברי רשיז"ל שדקדק ואמר כסדר הזה, להשמיענו שכסדר הזה הכתוב בפרשה, כה תאמר לבית יעקב שרמז על עניני גשמי, ואח"כ ותגיד לבני ישראל שרמז על עניני רוחני, כסדר הזה ישפיע לנו הקב"ה תחלה כל צרכי גשמי בריאות ונחת והרחבת הדעת ופרנסה בשפע, ואח"כ יתמידו בני ישראל בתורה ומצות ומעשים טובים.

והנה כתב החיד"א בפני דוד בפרשתן, אל מול פני המנורה, היינו נוכח השלחן, עי"ש. וא"ז זללה"ה בקדושת יום טוב בפרשתן כתב ביתר ביאור, על פי מה שאמרו חז"ל (בבא בתרא כה:) הרוצה שיחכים ידרים ושיעשיר יצפין, וסימנך שולחן בצפון ומנורה בדרום. כי הרוצה להחכים בחכמת התורה צריך גם כן לבל יחסר לו טרף חקו למען שלא יגיע לו ביטול תורה מחוסר כל, וזה שאמר בהעלותך את הנרות, כשתרצה להעלות נשמות ישראל נר ה' נשמת אדם להדריכם בדרך התורה, צריך לכון אל מול פני המנורה, דהיינו שולחן בצפון שהיא מול פני המנורה העומדת בדרום, שתשפיע להם שפע רב שאל יחסר להם כלום, ואזי יאירו שבעת הנרות, שישניו אור התורה בתכלית השלימות, עכדה"ק. ואכן אהרן הכהן בהדלקת המנורה האיר לבני ישראל במאור התורה, ונרות המנורה רמז לתורה, ע"ד (משלי ו כג) כי נר מצוה ותורה אור. וכן האיר בבתי בני ישראל להשפיע להם צרכי גשמיים שלא יהיה להם חשכות

ח"ו, ונרות המנורה רומזים להשפעת הפרנסה שהוא אור, על דרך שאמרו חז"ל (ביצה לב:) כל המצפה לשולחן אחרים עולם חשך בעדו, ואהרן הכהן ששורשו מדת החסד כדכתיב (דברים לג ח) תומיך ואוריך לאיש חסיד"ך, התנהג עצמו במדת הרחמים להשפיע לבני ישראל תחלה עניני גשמי, ואח"כ השפעה של עניני רוחני.

וזה שכתב רשיז"ל ויעש כן אהרן, להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, ואף שיש דרך אמיתי של המגיד מקאזנין, וכן היה שיטת בית שמאי שתחלה יעסקו בתורה ואח"כ יושפע צרכי גשמי, עם כל זה בא להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, אלא השפיע רב טוב לבית ישראל, שיזכו בני ישראל להרחבת הדעת בכל עניני גשמי, ויהיה בבתי בני ישראל פרנסה בריוח ובניקל בריאות השלימות ונחת וכל מחסורם בעניני גשמי, ואח"כ השפיע השפעה קדושה בעניני רוחניות שבני ישראל נתעלו בחכמת התורה.

וזה שאמר כמראה אשר הראה הוי"ה את משה, היינו כתבנית אשר הראה הקב"ה בהר במדת הרחמים, שהראה הקב"ה למושה רבינו בהר סיני כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, שכסדר הזה ישפיע לבני ישראל תחלה צרכי גשמי, שיהיה לבני ישראל הרחבת הדעת וכל מילי דמיטב הנצרך בגשמיים, ואח"כ יושפע כל עניני רוחני שיוכלו בני ישראל לעסוק בתורה ומצות בהרחבת הדעת, כן עשה אהרן את המנורה, להשפיע לבני ישראל תחלה צרכי גשמי ואח"כ עניני רוחני.

השי"ת יעזור שיהיה לנו הזכיה לקיים תורה ומצות, והשי"ת ישפיע לבני ישראל כל צרכיהם הן בגשמיים והן ברוחניות, ונוכה לעסוק בתורה מתוך נחת ושמחה והרחבת הדעת, בשמחת הנפש בהתרוממות דקדושה ושמחת הלב, ונוכה להתרוממות קרן התורה וישראל והתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוח"ח להם

תודה וקול זמרה

מריהוק מקום וקירוב לב, נשגר ונביע בזאת השורה ברכת מול טוב, וסל מלא ברכות עד אין סופ
אמע"כ ידידינו היקר והנעלה, מופלג בכל מעלה, משליך עצמו מנגד לעזרת מוסדותינו כאח וריע
ידיו רב לו במעשי צדקה וחסד עד אין לתאר, מגדולי העסקנים למען כל קדשי מלכות סאטמאר
רבות בשנים, מוכה את הרבים בפעליו הנכונים, בהתמסרות ומיטב תבונים, שמו משבחחים בהלל
הלא הוא ידידינו ומכובדינו החשוב והמפואר

מוה"ר מאיר נפתלי פערל הי"ו

מנהל מוסדות יטב לב בארה"ק

לרגל השמחה השדויה במעונו, קול שישון וקול שמחה בארמונו
בנישואי בתו החשובה והמהוללה שתחי' למז"ט זבשעטו"מ
עב"ג הבה"ח מז"מ בתורה ויד"ש עדין לתפארת ולגאון
ושגורה בזה ברכותינו, בשם תלמידי מוסדותינו, שמשמחה זו יושפע לו שובע שמחות במידה מרובה
וגדושה, מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת דקדושה, ומשמיי מעל יתברך בכל ברכאן דנפישא, וזכות
החזקת וקיום מוסדותינו המעטירה, המתחנכים בדרך חינוך הטהור והמסורה, יגן בעדו להתברך
בשמחה ואורה, עדי נוכה לביאת גוא"צ במהרה, אכ"ר
החותמים למען שמו בהזקרה והערבה

הנהלת מוסדות סאטמאר
קרית יואל - בני ברק יצ"ו

התאחדות אנרכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל – בני ברק

שיר וקול תודה

בהני שורתא, נשגד בזה כסא דברכתא, ומזלא טיבותא, ביקר ורבותא, אל מעלת כבוד ידידינו וידיד כל, העסקן הנמרץ והנעלה, מופלג בכל מידה טובה ומעלה, מאי"ד פנים לכל אחד, בכל עת תמיד, רודצו"ח בכל עת ועונה, עושה ומעשה לטובת מוסדותינו במסירות נאמנה, מסודר בלב ונפש חפיעה לכל קדשינו, נפתל"י איליה שלוחה לפאר ולרומם קרן קהילתינו, הוא הגבר אשר לא שבת יומם ולילה והשקיע מיטב כשרונותיו בהתמסרות נפלאה זה ימים ימימה, לבוא בעזרת אנ"ש שבאו מהכא להתם להסתופף בעזרא דמהימנותא של מרן רבינו הק' בעל ברך משה ז"ע ולהבחל"ח אצל מרן רבינו שליט"א בירח האייתנים ובהשמחה הרוממה, שימו הטוב מהללים בשפה נעימה, ה"ה

מוה"ר מאיר נפתלי פערל הי"ו

מנהל מוסדות יטב לב בארה"ק

לרגל שמחתו בנישואי בתו שתחי' למז"ט ובשעטו"מ

יה"ד מלפני אבינו שבשמים, שזכה לראות נחת מלא הפניים, וימשיך להרבות פעלים להגדיל תורה ולהאדירה, מתוך רב שמחה ואורה, ויעמוד לימינינו בעוז ותפארה, ובהרמת קרן מוסדותינו המעטירה, עדי עד נזכה במהרה לביאת משיח צדקינו, ומלכינו מרן רביה"ק שליט"א בראשינו, במהרה בימינו, אמן.

העברכים בידידות ובשמחה, בשיר ושבחה,

הנהלת התאחדות האנרכים

דחסידי סאטמאר בני ברק יצ"ו

הרה"ק עזר נישואין "ברך משה" רהסדרי סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקודה"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעענכי"א
קרית יואל - בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעמו"מ

קרו
"חסדי שלמה זלמן"
ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל
בן ר' מרדכי וורצבערגער ז"ל
נלב"ע ה' כסלו תשנ"ב
☆☆☆

קרו
"חסדי ישראל יעקב"
ע"ש ר'
ישראל יעקב איזנבערגער ז"ל
נלב"ע מ"ו אייר תשנ"ו
ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם
מענדל ז"ל מ' סיון תשנ"ה
ואמו מרת דינה ע"ה
ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל
נלב"ע כ"ט תמוז תשנ"ג
☆☆☆

קרו
"חסדי שמואל וחנה"
ע"ש
ר' שמואל זאב לעווי ז"ל
ב"ר יעקב דוב ז"ל
נלב"ע ג' תשרי תשנ"ח
והג' מרת חנה ע"ה
ב"ר חיים משה ז"ל
נלב"ע י"ב חשוון תשל"ו
☆☆☆

קרו
"אנשי חי"ל"
ע"ש
ר' אביגדור פרידמאן ז"ל
ב"ר נחמ"י ז"ל
נלב"ע ו' שבט תש"ג
והג' מרת חנה לאה ע"ה
ב"ר יעקב פרענקל מ"ב ז"ל
נלב"ע ב' אלול תשנ"ג
☆☆☆

קרו
"צב"א מרו"ם"
ע"ש ר'
צבי אלימלך געלכמאן ז"ל
ב"ר אברהם ז"ל
נלב"ע ד' אלול תשנ"ט
והג' מרת בריינדל ע"ה
בת ר' מרדכי מנחם ז"ל
נלב"ע כ"ה תמוז תשנ"ט
☆☆☆

קרו
"אפריון נמטי' לר' שמעון"
ע"ש ר' שמעון דאסקאל ז"ל
בן ר' שניאור זלמן ז"ל
נלב"ע ה' מנחם אב תשנ"ח
☆☆☆

קרו
"זכרון חיים צבי"
ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל
ב"ר חזקי' איתמר טובי' ז"ל
נלב"ע י"ג כסלו תשנ"ה

קרו
"נפש חי'ה"
ע"ש הרבנית הצדיקת
מרת ח' מייזליש ע"ה
בת מרן רבינו משה ז"ע
נלב"ע ח"י שבט תשנ"ג
☆☆☆

קרו
"חסדי מנחם משה"
ע"ש
ר' מנחם משה גאנץ
ז"ל
ב"ר דוב ז"ל
נלב"ע י"ג מנחם אב תשנ"ב
☆☆☆

קרו
"תהלה לדוד"
ע"ש ר' משה דוד
מעלער ז"ל
ב"ר יחזקאל משולם ז"ל
נלב"ע י"א תשרי תשמ"ח
☆☆☆

קרו
"אב"ן ישראל"
ע"ש ר' אברהם נתן
בערנאט ז"ל
ב"ר ישראל ז"ל
נלב"ע מ"ו חשוון תשל"ו
☆☆☆

קרו
"ציון לנפש חיה"
ע"ש ר' בן ציון בנעט
ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל
נלב"ע מ' שבט תשנ"ג
והג' מרת ח' ע"ה
ב"ר יהושע ז"ל
נלב"ע י"א סיון תשנ"ה
☆☆☆

קרו
"חסדי בא"ר"
ע"ש ר' אלכסנדר
בנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל
נלב"ע כ"ג ניסן תשנ"ו
והג' מרת רייזל ע"ה
ב"ר אפרים ז"ל שמעון
נלב"ע ה' סבת תשנ"א
☆☆☆

קרו
"ממכון שבתו
השניח"

"ברכת מזל טוב"

הננו משגרים ברכת מזל טוב חמה ולבבית לאנ"ש החשובים כל אחד בשמו יבורך

הרב ר' שלום אהרן אשכנזי שליט"א

לנישואי בתו ביום רביעי באולם האודיטוריום ברמת אלחנן

הרה"ח ר' חיים טובי' ראזמאן שליט"א

לנישואי בתו ביום רביעי באולם התמר